

Karolina Schiffter
advokat, kancelaria
Raczkowski Paruch

Maciej Zabawa
aplikant radcowski,
kancelaria Raczkowski
Paruch

Krzysztof Gruszka
aplikant radcowski,
kancelaria Raczkowski
Paruch

Oddajemy w Państwa ręce drugą, ostatnią część komentarza do najnowszych zmian w przepisach dotyczących zatrudniania cudzoziemców (tj. w ustawie o cudzoziemcach, które zostały wprowadzone ustawą z 24 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw; Dz.U. z 2018 r. poz. 107). Podobnie jak w przypadku pierwszej części większość zmian weszła w życie już 12 lutego 2018 r., niektóre jednak zaczną obowiązywać dopiero 1 stycznia 2019 r.

Pierwsza część komentarza dotyczyła przede wszystkim nowych zezwoleń, które stanowią implementację dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/66/UE z 15 maja 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa (Dz. Urz. UE L 157 z 27.05.2014, str. 1). Druga część dotyczy zaś nowelizacji dotychczasowych postępowań i zezwoleń legalizujących pobyt cudzoziemców w Polsce. Zmiany objęły również przepisy dotyczące wydalania cudzoziemców przebywających na terytorium Polski nielegalnie. Część zmian stanowi konsekwencję wyroków wydanych przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach migracyjnych, a inne przepisy zostały zmienione w celu ujednoczenia pojęć sto-

TYDZIEŃ Z KOMENTARZAMI – BAZA PUBLIKACJI

Dotychczas w tygodniku Kadry i Płace komentowaliśmy m.in. ustawy:

- z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych
- z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy
- z 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców
- z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych
- z 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych
- z 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy
- z 13 kwietnia 2007 r. o PIP
- z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

sowanych w ustawie oraz wyeliminowania nieścisłości językowych prowadzących do problemów interpretacyjnych.

Ustawodawca wprowadził również udogodnienia w ramach samej procedury uzyskiwania zezwoleń, m.in. w zakresie pobierania odcisków linii papilarnych cudzoziemców oraz określania terminów stawiennictwa cudzoziemców w urzędzie

- z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa
- z 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę
- z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
- z 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych
- z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- z 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni

Przeczytałeś tygodnik?
Znajdziesz go w wydaniach DGP na www.edgp.gazetaprawna.pl

w sytuacji, gdy nie składali oni wniosków osobiście. Doprecyzowane zostały też kwestie dotyczące legalizacji pobytu nieletnich.

Jak wskazaliśmy już w pierwszej części komentarza, to nie koniec zmian w prawie migracyjnym. Rząd pracuje bowiem nad nowelizacjami mającymi usprawnić i ułatwić procedury udzielania zezwoleń pracownikom i studentom z zagranicy.

Ustawa z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach [wyciąg, cz. 2]

(t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2206 ze zm.)

Na zielono zaznaczyliśmy nowe przepisy obowiązujące od 12 lutego 2018 r. Na czerwono te, które będą obowiązywać od 1 stycznia 2019 r.

DZIAŁ V

Zezwolenie na pobyt czasowy

ROZDZIAŁ 5

Zezwolenie na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej

■ **Art. 142.** [Cel pobytu, warunki udzielenia zezwolenia]

1. Zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej udziela się cudzoziemcowi, jeżeli celem jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest prowadzenie działalności gospodarczej na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie na tym terytorium oraz spełnione są następujące warunki:

1-2. [...]

3) podmiot, który prowadzi działalność gospodarczą:

a) w roku podatkowym poprzedzającym złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej osiągnął dochód nie niższy niż 12-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w woje-

wództwie, w którym podmiot ten ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, w roku poprzedzającym złożenie wniosku, ogłoszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, lub zatrudniana czas nieokreślony i w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej przez okres 1 roku poprzedzającego złożenie wniosku co najmniej 2 pracowników będących obywatelami polskimi lub cudzoziemcami, o których mowa w art. 87 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, lub

b) wykaże, że posiada środki pozwalające na spełnienie w przyszłości warunków określonych w lit. a lub prowadzi działania pozwalające na spełnienie w przyszłości tych warunków, w szczególności przyczyniające się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia miejsc pracy.

2. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się również do utworzonej przez cudzoziemca spółki komandytowej, komandytowo-akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej albo do spółki, do której cudzoziemiec przystąpił lub której udziały lub akcje objął lub nabył.

3. [...]

■ komentarz

■ Wprowadzona nowelizacja ust. 1 pkt 3a komentowanego przepisu wynika ze zmiany brzmienia art. 30 ust. 2 ustawy

z 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego. Przepis ten jest podstawą do ustalania przychodów podmiotu, w którym cudzoziemiec prowadzi działalność, w celu uzyskania zezwolenia na pobyt. Przed nowelizacją do obowiązków prezesa Głównego Urzędu Statystycznego należało ogłaszanie co pół roku w „Monitorze Polskim” informacji dotyczące wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w województwach. W nowelizacji ustawodawca zdecydował się na odwołanie wprost do wynagrodzenia w trzecim kwartale roku poprzedzającego złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 30 ust. 2 ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego prezes Głównego Urzędu Statystycznego ma obowiązek ogłosić wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w województwach za ubiegły rok tylko raz – do końca IV kwartału każdego roku.

■ Z kolei w ust. 2 doprecyzowano zakres podmiotowy powyższej zmiany, to jest odniesiono go do utworzonej przez cudzoziemca spółki komandytowej, komandytowo-akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej albo do spółki, do której cudzoziemiec przystąpił lub której udziały lub akcje objął lub nabył.

■ Art. 142a. [Delegacja ustawowa]

1. **Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem**

właściwym do spraw pracy oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki może określić, w drodze rozporządzenia, limit udzielanych w danym roku kalendarzowym, w okolicznościach, o których mowa w art. 142 ust. 3, zezwoleń na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej, który może obejmować poszczególne województwa, zawody, rodzaje umów, na podstawie których cudzoziemcowi może zostać powierzony wykonywanie pracy, lub rodzaje działalności podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi według klasyfikacji określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej.

2. **W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni potrzeby rynku pracy, względy bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego oraz zasadę komplementarności zatrudnienia cudzoziemców w stosunku do obywateli polskich.**

3. **Minister właściwy do spraw wewnętrznych ogłasza osiągnięcie limitów, o których mowa w ust. 1, w danym roku kalendarzowym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia.**

■ komentarz

■ Przepis ten wejdzie w życie 1 stycznia 2019 r. Zawiera on podstawę prawną do wydania przez ministra właściwego ds. wewnętrznych rozporządzenia, w którym określona może zostać maksymalna liczba

zezwoleń na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej, które mogą zostać udzielone w danym roku kalendarzowym. Dał on zatem ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych istotne narzędzie służące kontroli liczby udzielanych zezwoleń cudzoziemcom, którzy mają pełnić funkcje zarządcze w osobowych i kapitałowych spółkach prawa handlowego.

- Ograniczenia liczbowe mogą różnić się w zależności od regionu kraju, rodzaju umów czy przedmiotu działalności podmiotu powierzającego cudzoziemcowi sprawowanie określonej funkcji. Możliwe jest też ustanowienie kilku limitów, np. dla poszczególnych województw, zawodów, rodzajów umów, na podstawie których cudzoziemcy może zostać powierzone wykonywanie pracy, lub rodzajów działalności podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi wg klasyfikacji określonej w przepisach wykonawczych. W ten sposób organ władzy wykonawczej może dynamicznie reagować na zmieniającą się koniunkturę w poszczególnych regionach oraz uwzględniać potrzeby kadrowe pracodawców działających w określonych branżach i w określonej części kraju.

- Istotne jest, że minister nie ma obowiązku wydawania rozporządzenia i określania limitów, jest to uprawnienie, z którego może skorzystać. Wobec tego możliwe jest, że przepis ten będzie miał zastosowanie jedynie w przypadku pogorszenia się sytuacji na rynku pracy. Rozporządzenie ma bowiem uwzględniać potrzeby rynku pracy, względy bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego oraz zasadę komplementarności zatrudnienia cudzoziemców w stosunku do obywateli polskich.

Art. 143. [Odmowa udzielenia zezwolenia]

1. Poza przypadkami, o których mowa w art. 100, udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej w okolicznościach, o których mowa w art. 142 ust. 3, cudzoziemcowi odmawia się, gdy w danym roku kalendarzowym został osiągnięty dotyczący tego cudzoziemca limit udzielonych zezwoleń określony w przepisach wydanych na podstawie art. 142a ust. 1.

2. Do odmowy udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej w okolicznościach, o których mowa w art. 142 ust. 3, stosuje się przepisy art. 117 pkt 1 i 2.

komentarz

- Zmiana ta jest konsekwencją możliwości wprowadzenia limitów na zezwolenia na pobyt czasowy (omówione zostały powyżej, w komentarzu do art. 142a). Dlatego też i ten przepis również wejdzie w życie dopiero 1 stycznia 2019 r.

- Nowe brzmienie przepisu będzie nakładało na organ obowiązek odmowy udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania działalności gospodarczej, jeżeli osiągnięte zostaną limity, o których mowa w art. 142a ust. 1. Osiągnięcie limitu będzie uwzględniane na dzień wydania decyzji w sprawie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt.

Art. 143a. [Okres ważności]

W decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej w okolicznościach, o których mowa w art. 142 ust. 3, określa się okres ważności tego zezwolenia i wskazuje się:

- 1) podmiot powierzający cudzoziemcowi wykonywanie pracy;
- 2) stanowisko, na jakim cudzoziemiec ma wykonywać pracę.

komentarz

- Nowo wprowadzony przepis art. 143a określa zakres informacji umieszczanych w treści decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej, jak członek zarządu w spółce kapitałowej, którą utworzył lub której udziały lub akcje objął lub nabył. Poprzednio obowiązujące przepisy nie przewidywały obowiązku określania warunków udzielenia zezwolenia w decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt. Powodowało to wątpliwości, czy takie warunki obowiązywały cudzoziemca - czy mógł on prowadzić działalność gospodarczą we wszystkich podmiotach gospodarczych.

- Zgodnie z nowymi przepisami cudzoziemiec będzie związany treścią decyzji. Zmiana ma na celu realizację przepisu art. 87 ust. 1 pkt 11a ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, który stanowi, że cudzoziemiec jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Polski, jeżeli m.in. posiada zezwolenie na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 142 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach, na warunkach określonych w tym zezwoleniu.

ROZDZIAŁ 6

Zezwolenie na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach

Art. 144. [Cel pobytu, warunki udzielenia zezwolenia]

1. [...]

1a. Wysokość miesięcznych środków finansowych, które cudzoziemiec posiada na pokrycie kosztów utrzymania, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b, jest wyższa niż wysokość dochodu uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w odniesieniu do cudzoziemca oraz każdego członka rodziny pozostającego na jego utrzymaniu.

2. [...]

komentarz

- Nowelizacja precyzyjnie określa wysokość środków, które cudzoziemiec musi posiadać na pokrycie kosztów utrzymania, co jest teraz jedną z przesłanek udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach. Wysokość miesięcznych środków finansowych, które obywatelowie posiadają na pokrycie kosztów utrzymania, powinna być wyższa niż wysokość dochodu uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w odniesieniu do cudzoziemca oraz każdego członka rodziny pozostającego na jego utrzymaniu. Ustawodawca chce bowiem możliwie najszerzej przeciwdziałać sytuacjom imigracji w celu uzyskania świadczeń finansowych z pomocy społecznej przez cudzoziemców.

- Zmieniony został również ust. 2 poprzez wykreślenie, że kurs przygotowawczy do podjęcia nauki musi odbywać się w języku polskim. Wprowadzono zatem możliwość udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach także w przypadku odbywania kursu przygotowawczego do podjęcia nauki na studiach w innym języku niż język polski.

Art. 145. [Okres trwania zezwolenia]

1. Pierwszego zezwolenia, o którym mowa w art. 144 ust. 1, cudzoziemcowi, który podejmuje stacjonarne studia wyższe lub studia doktoranckie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na pierwszym roku, udziela się na okres 15 miesięcy.
2. Jeżeli okoliczność będąca podstawą ubiegania się o zezwolenie, o którym

mowa w art. 144 ust. 1, uzasadnia pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres krótszy niż 1 rok, pierwszego zezwolenia cudzoziemcowi, który podejmuje stacjonarne studia wyższe lub studia doktoranckie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na pierwszym roku, udziela się na czas trwania roku akademickiego lub studiów przedłużony o 3 miesiące.

3. Zezwolenia w celu kształcenia się na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia lub jednolitych studiach magisterskich albo studiach trzeciego stopnia w okolicznościach, o których mowa w art. 144 ust. 2, udziela się na okres trwania kursu przygotowawczego do podjęcia nauki w celu kształcenia się na tych studiach przedłużony o 3 miesiące.

4. Kolejnego zezwolenia, o którym mowa w art. 144, udziela się na okres studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich albo studiów trzeciego stopnia lub na okres kursu przygotowawczego do podjęcia nauki w tych studiach przedłużony o 3 miesiące, nie dłuższy jednak niż 3 lata.

komentarz

- Zmiany w komentowanym przepisie mają charakter doprecyzowujący.

Art. 146. (uchylony)

komentarz

- Przepis przewidywał upoważnienie dla ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego do określenia, w drodze rozporządzenia, m.in. wzoru zaświadczenia o studiach. Uchyloną regulację przeniesiono do wprowadzonego nowelizacją art. 148a (patrz poniżej). [...]

Art. 148a. [Dane na zaświadczeniu]

1. Zaświadczenie, o którym mowa w art. 144 ust. 1 pkt 1 lit. a, zawiera następujące dane lub informacje dotyczące cudzoziemca:

- 1) imię i nazwisko;
 - 2) datę i miejsce urodzenia;
 - 3) obywatelstwo;
 - 4) numer dokumentu tożsamości i nazwę państwa, które go wydało;
 - 5) nazwę i adres jednostki prowadzącej studia;
 - 6) termin rozpoczęcia kształcenia na studiach;
 - 7) okres kształcenia na studiach, na jaki cudzoziemiec został przyjęty;
 - 8) kierunek studiów lub dyscyplinę naukową albo artystyczną;
 - 9) określenie formy, poziomu studiów i informację o ich odpłatności.
- 2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia, o którym mowa w art. 144 ust. 1 pkt 1 lit. a, mając na uwadze konieczność uzyskania informacji niezbędnych do wydania zezwolenia, o którym mowa w art. 144 ust. 1, oraz ujednolicenia danych zawartych w zaświadczeniu i jego formy.**

komentarz

- Przepis określa zakres informacji umieszczanych przez jednostkę prowadzącą studia w zaświadczeniu wystawianym cudzoziemcowi o przyjęciu go na dany kierunek lub kontynuowaniu przez niego nauki. Uległ on rozszerzeniu w porównaniu z przepisami obowiązującymi przed nowelizacją. Obecnie zaświadczenie to musi zawierać również nazwę kierunku (dyscypliny naukowej lub artystycznej), informację o odpłatności za studia, które to informacje mają znaczenie dla organu rozpoznającego wniosek o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy. Zaświadczenie takie wydawane przez odpowiednią jednostkę powinno być sporządzone na wzorze określonym w rozporządzeniu ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego.

Art. 149. [Postępowanie]

1. Postępowanie w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia, o którym mowa w art. 144, prowadzi się z uwzględnieniem terminu rozpoczęcia nauki przewidzianego programem studiów oraz w sposób ułatwiający przyjmowanie cudzoziemców, którzy uczestniczą w programach Unii Europejskiej, służących przemieszczaniu do Unii Europejskiej jako obszaru docelowego lub w obrębie Unii Europejskiej, w celu podjęcia lub kontynuowania studiów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. [...]

3. [...]

komentarz

- Zmiany w komentowanym przepisie mają jedynie charakter redakcyjny.

Art. 150 [Delegacja ustawowa]

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) minimalną wysokość środków finansowych, jakie musi posiadać cudzoziemiec podejmujący lub kontynuujący studia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, na pokrycie kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, uwzględniając zróżnicowanie wysokości tych środków w zależności od państwa, z którego cudzoziemiec przybył;
- 2) dokumenty mogące potwierdzić możliwość uzyskania środków finansowych, o których mowa w pkt 1, oraz kosztów utrzymania cudzoziemca oraz członków jego rodziny, o których mowa w art. 144 ust. 1 pkt 2 lit. b, zgodnie z prawem, uwzględniając potrzebę skutecznej weryfikacji możliwości uzyskania tych środków.

komentarz

- Nowelizacją art. 150 jest konsekwencją nowelizacji art. 144 ust. 1a, stanowiącego upoważnienie dla ministra właściwego ds. wewnętrznych do wydania rozporządzenia wykonawczego. Akt ten ma określać minimalną wysokość środków finansowych, które powinien posiadać cudzoziemiec podejmujący lub kontynuujący studia na terytorium Polski - tak dla siebie, jak i dla innych członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, a także wysokość na kosztów podróży powrotnej lub tranzytu do państwa trzeciego. Ponadto rozporządzenie będzie także określało dokumenty, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania środków pieniężnych.

- Wysokość środków pieniężnych, jaką cudzoziemiec musi posiadać celem powrotu do państwa pochodzenia, jest zróżnicowana w zależności od kraju pochodzenia obywatela. Wynosi ona:

- a) 200 zł, jeżeli przybył z państwa sąsiadującego z Rzeczpospolitą Polską;
- b) 500 zł, jeżeli przybył z państwa członkowskiego Unii Europejskiej niesąsiadującego z Rzeczpospolitą Polską lub z państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia Wolnego Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub z Konfederacji Szwajcarskiej;
- c) 2500 zł, jeżeli przybył z innego państwa niż określone powyżej.

ROZDZIAŁ 7

Zezwolenie na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych

Art. 151. [Cel pobytu, warunki udzielenia zezwolenia]

1. [...]

1a. Wysokość miesięcznych środków finansowych, które cudzoziemiec

posiada na pokrycie kosztów utrzymania, o których mowa w ust. 1 pkt 4, jest wyższa niż wysokość dochodu uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w odniesieniu do cudzoziemca oraz każdego członka rodziny pozostającego na jego utrzymaniu.

2 – 8. [...]

kommentarz

Nowelizacja precyzyjnie określa wysokość środków, jakie cudzoziemiec musi posiadać na pokrycie kosztów utrzymania, co jest jedną z przesłanek udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych. Wysokość miesięcznych środków finansowych, które cudzoziemiec posiada na pokrycie kosztów utrzymania, powinna być wyższa niż wysokość dochodu uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej określonych w ustawie z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w odniesieniu do cudzoziemca oraz każdego członka rodziny pozostającego na jego utrzymaniu. Ustawodawca chce bowiem możliwie najszerzej przeciwdziałać sytuacji imigracji w celu uzyskania świadczeń finansowych z pomocy społecznej przez cudzoziemców. Rozwiązanie jest analogiczne do przewidzianego w art. 144 ust. 1a.

Art. 156. [Informacja o przeszkodach w wykonaniu umowy z jednostką naukową]

1. [...] **1a.** Jeżeli zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych udzielił SzeŹ Urzędu w drugiej instancji, informację, o której mowa w ust. 1, kieruje się do wojewody, który orzekał w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w pierwszej instancji.

kommentarz

Nowelizacja stanowi konsekwencję ustawodawcy w zakresie ustalania kompetencji organów właściwych w sprawach otrzymywania zawiadomień, niezależnie od tego, która instancja wydała decyzję o udzieleniu zezwolenia pobytowego cudzoziemcowi. Wolą ustawodawcy było, aby wszelkie kwestie związane z zezwoleniem, wynikłe już po jego udzieleniu, były przedmiotem działań wojewody, który sprawę rozpoznawał w I instancji. W ten sposób szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców posiada wyłączenie kompetencje organu II instancji. Jest to rozwiązanie analogiczne do znolizowanych art. 113 ust. 2, art. 121 ust. 2 oraz w art. 134 ust. 1a.

Art. 157. [Delegacja ustawowa]

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia: **1) minimalną wysokość środków finansowych, jakie musi posiadać cudzoziemiec prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej badania naukowe lub prace rozwojowe dla siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, na pokrycie kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, uwzględniając zróżnicowanie wysokości tych środków w zależności od państwa, z którego cudzoziemiec przybył;** **2) dokumenty mogące potwierdzić możliwość uzyskania środków finansowych, o których mowa w pkt 1, oraz środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania cudzoziemca oraz członków jego rodziny, o których mowa w art. 151 ust. 1 pkt 4, zgodnie z prawem, uwzględniając potrzebę skutecznej weryfikacji możliwości uzyskania tych środków.**

kommentarz

Konsekwencją nowelizacji przepisu art. 151 ustawy jest upoważnienie dla ministra właściwego ds. wewnętrznych do wydania rozporządzenia wykonawczego. Podobne rozwiązanie ma zastosowanie do innych zezwoleń na pobyt czasowy (patrz komentarz do art. 150 powyżej).

ROZDZIAŁ 8

Zezwolenie na pobyt czasowy dla członków rodzin obywateli Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków rodzin cudzoziemców

Art. 158. [Warunki udzielenia zezwolenia]

1. Zezwolenia na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej udziela się cudzoziemcowi, gdy: **1) pozostaje w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim z obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej albo** **2) jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca pozostającego w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim z obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającego zezwolenie na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej lub zezwolenie na pobyt stały udzielone w związku z pozostawaniem w związku małżeńskim z obywatelem polskim.** 2–3. [...]

kommentarz

Znowelizowany przepis umożliwi udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy na podstawie art. 158 także małoletnim dzieciom cudzoziemca pozostającego w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim z obywatelem polskim i posiadającym zezwolenie na pobyt stały udzielone w związku z pozostawaniem w związku małżeńskim z obywatelem polskim. Poprzednia regulacja nie przewidywała takiej możliwości, co powodowało, że dzieci takich obywateli nie mogły ubiegać się o ten rodzaj zezwolenia.

Art. 158a. [Zezwolenia na pobyt czasowy dla członka rodziny]

Zezwolenia na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej udziela się cudzoziemcowi także wówczas, gdy jest: **1) dzieckiem obywatela polskiego lub jego małżonka, które nie ukończyło 21. roku życia lub które pozostaje na utrzymaniu obywatela polskiego lub jego małżonka, lub** **2) rodzicem obywatela polskiego lub jego małżonka pozostającym na utrzymaniu obywatela polskiego lub jego małżonka – jeżeli obywatel polski zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i regularnie przemieszcza się z tego terytorium na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w celu wykonywania pracy na terytorium tego państwa, a brak tego zezwolenia uniemożliwiłoby korzystanie przez niego ze swobody przepływu pracowników.**

kommentarz

Niniejszy przepis stanowi implementację orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-457/12, wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Raad van State (Niderlandy). W myśl nowego przepisu dopuszczalne jest udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy członkowi rodziny obywatela polskiego będącego dzieckiem w wieku do 21 lat tego obywatela lub jego małżonka lub pozostającym na utrzymaniu obywatela polskiego lub jego małżonka, albo rodzicem obywatela polskiego lub jego małżonka, pozostającym na utrzymaniu obywatela polskiego lub jego małżonka, jeżeli obywatel polski zamieszkuje na terytorium Polski i regularnie przemieszcza się do innego państwa członkowskiego UE w celu wykonywania pracy. Warunkiem udzielenia zezwolenia jest wykazanie przez cudzoziemca, że zezwolenie jest konieczne do zapewnienia faktycznej możliwości korzystania przez obywatela polskiego ze swobody przepływu pracowników. Zezwolenia udziela się na okres do 1. roku.

Art. 159. [Warunki udzielenia zezwolenia w celu połączenia z rodziną]

1. Zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną udziela się cudzoziemcowi, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: **1) przybywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym**

terytorium w celu połączenia się z rodziną i jest członkiem rodziny cudzoziemca zamieszkującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

a-h) [...] **ha)** na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w celu wykonywania pracy w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa, **hb)** na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w celu korzystania z mobilności długoterminowej, **i)** w związku z udzieleniem zgody na pobyt ze względów humanitarnych; **2-3) [...]** **2.** [...]

kommentarz

Nowelizacja art. 159 stanowi implementację art. 19 ust. 1 i 2 dyrektywy 2014/66/UE gwarantującej prawo członkom rodzin cudzoziemców posiadających zezwolenie na pobyt czasowy, udzielone w celu wykonywania pracy w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w celu korzystania z mobilności długoterminowej, do ubiegania się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy celem połączenia się z rodziną. [...]

Art. 162. [Okres udzielenia zezwolenia]

1. W przypadku, o którym mowa w art. 158a, zezwolenia na pobyt czasowy udziela się na okres do 1 roku. **1a.** Zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 159 ust. 1, udziela się cudzoziemcowi na okres: **1) do dnia, w którym upływa termin ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego cudzoziemcowi, do którego członek rodziny przybył lub z którym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;** **2) do 3 lat – w przypadku gdy cudzoziemcowi, do którego członek rodziny przybył lub z którym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, udzielono zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub nadano mu status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej.** **2.** [...]

kommentarz

Przepis określa czas, na jaki wydawane są zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną. Został on uzupełniony w związku z objęciem tym zezwoleniem dodatkowych grup cudzoziemców (omówionych powyżej). Nowelizacja przewiduje roczny okres ważności zezwolenia na pobyt czasowy dla członka rodziny, o którym mowa w art. 158a, czyli udzielanego członkom rodziny obywatela polskiego przemieszczającego się z dużą częstotliwością do innych krajów w celu wykonywania pracy. Ustawodawca postanowił też, że zezwolenie na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną udzielane będzie do trzech lat, a zatem będzie możliwość udzielenia zezwolenia na krótszy okres, np. jednego roku. Poprzednie brzmienie przepisu przewidywało sztywny trzyletni okres. Takie rozwiązanie ma na celu zapewnienie równości w taktowaniu cudzoziemców, gdyż wszystkie pozostałe zezwolenia na pobyt czasowy są właśnie udzielane na maksymalnie trzy lata (urząd ma zatem możliwość udzielenia zezwolenia na krótszy okres). [...]

Art. 165. [Odmowa udzielenia zezwolenia]

1. Poza przypadkami, o których mowa w art. 100 ust. 1 pkt 1-5, cudzoziemcowi odmawia się udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy: **1) [...]** dla członka rodziny – obywatela Rzeczypospolitej Polskiej – w przypadku cudzoziemca pozostającego w związku małżeńskim z obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej lub **2) w celu połączenia się z rodziną – w przypadku cudzoziemca pozostającego – w związku małżeńskim z cudzoziemcem, o którym mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1**

– gdy związek małżeński został zawarty w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego.

kommentarz

Przepis wskazuje na podstawy odmowy udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy dla cudzoziemca pozostającego w związku małżeńskim z obywatelem polskim. Taka odmowa może nastąpić m.in., gdy małżeństwo jest fikcyjne i zostało zawarte jedynie dla uzyskania pobytu. Zmiana ma na celu usunięcie wątpliwości, czy przepis obejmuje tylko obejście przepisów obowiązującej ustawy o cudzoziemcach, czy w ogóle zasad pobytu w Polsce. Zdecydowano się na to drugie rozwiązanie.

Art. 166. [Cofnięcie zezwolenia]

W przypadkach, o których mowa w art. 101 pkt 1 lub 2, lub gdy wystąpiła przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 100 ust. 1 pkt 2, 4 lub 5, cudzoziemcowi cofa się: **1) zezwolenie na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej udzielone cudzoziemcowi pozostającemu w związku małżeńskim z obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej lub** **2) zezwolenie w celu połączenia się z rodziną udzielone cudzoziemcowi pozostającemu w związku małżeńskim z cudzoziemcem, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.**

kommentarz

Zmiana brzmienia art. 166 ma charakter legislacyjny, wynikający ze zmiany numeracji przepisów.

Art. 168. [Wniosek]

1. Wniosek o udzielenie cudzoziemcowi przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną składa cudzoziemiec zamieszkujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do którego członek jego rodziny przybywa. **2.** Złożenie przez cudzoziemca zamieszkującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną w imieniu członka jego rodziny wymaga pisemnej zgody tego członka rodziny lub jego przedstawiciela ustawowego, chyba że wnioskodawca jest jego przedstawicielem ustawowym. **3.** Wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 2, jest równoznaczne z udzieleniem cudzoziemcowi zamieszkującemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pełnomocnictwa do działania w imieniu członka rodziny w danym postępowaniu. **4.** Jeżeli wniosek o udzielenie członkowi rodziny cudzoziemca, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1, zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną został złożony w tym samym dniu lub w terminie 3 dni od dnia złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1, zezwolenia tego udziela lub odmawia jego udzielenia wojewoda właściwy ze względu na siedzibę jednostki przyjmującej. **5.** W przypadku, o którym mowa w ust. 4, wojewoda udziela lub odmawia udzielenia zezwolenia w celu połączenia się z rodziną niezwłocznie po udzieleniu lub odmowie udzielenia zezwolenia, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1.

kommentarz

W praktyce jest to bardzo istotna zmiana dla członków rodziny, którzy nie muszą już osobiście ubiegać się o zezwolenie na pobyt, jeżeli np. przebywają za granicą. Na mocy znolizowanego art. 168 możliwość ubiegania się o zezwolenie na pobyt czasowy dla członków swojej rodziny została przyznana cudzoziemcowi mieszkającemu już w Polsce, jeżeli członek jego rodziny dopiero do niego dołącza.

zgody przedstawiciela ustawowego, chyba że wnioskodawca jest jego przedstawicielem ustawowym, np. ojciec będzie ubiegał się o zezwolenia dla swojego dziecka. Wyrażenie zgody jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa do działania w imieniu sprowadzanego do Polski członka rodziny.

■ Ustawodawca zdecydował się również na wprowadzenie regulacji, w myśl której postępowanie w przedmiocie udzielenia zezwolenia na połącznie się z rodziną jest rozpatrywane w tym samym czasie, co wnioski o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa lub zezwolenia na pobyt czasowy w celu korzystania z mobilności długoterminowej – w przypadku gdy wnioski te zostały złożone w tym samym czasie. W ten sposób ustawodawca zdecydował się na uregulowanie wynikającej z praktyki sytuacji, w której cudzoziemiec często przyjeżdżał do Polski w celu wykonywania pracy razem z członkami rodziny, która pozostawała na jego utrzymaniu. Nowelizacja ta stanowi implementację art. 19 ust. 4 dyrektywy 2014/66/UE.

Art. 169. [Zawarcie małżeństwa dla pozorów, ustalenie]

1. W postępowaniu w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 158 ust. 1 pkt 1 lub art. 159 ust. 3 pkt 1, organ, który prowadzi to postępowanie, ustala, czy związek małżeński został zawarty w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego. 2-3. [...]

kommentarz

■ Zmiana jest analogiczna do zmian w art. 165 (patrz komentarz powyżej). [...]

ROZDZIAŁ 9

Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców będących ofiarami handlu ludźmi

Art. 171 [Pobyt legalny, przesłanki]

1. [...] 2. Pobyt cudzoziemca, o którym mowa w art. 170, przestaje się uważać za legalny z chwilą odnotowania przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 7, informacji o tym, że cudzoziemiec: 1) aktywnie, dobrowolnie i z własnej inicjatywy ponownie nawiązał kontakt z osobami podejrzanymi o popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego, lub 2) przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa. 3. [...]

kommentarz

■ Nowelizacja rozszerzyła katalog okoliczności, w których cudzoziemiec będący ofiarą handlu ludźmi traci prawo do legalnego pobytu w Polsce. Stanowi to implementację kolejnych przepisów europejskich. [...]

Art. 176. [Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy]

Zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi udziela się cudzoziemcowi, jeżeli łącznie spełnia następujące warunki: 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; 2) podjął współpracę z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego, a w przypadku

małoletniego cudzoziemca – otrzymał status pokrzywdzonego w postępowaniu w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego;

3) zerwał kontakty z osobami podejrzanymi o popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego.

kommentarz

■ Niniejsza zmiana jest konsekwencją nowelizacji kodeksu postępowania karnego w zakresie przesłuchania osoby małoletniej w postępowaniu karnym. Ma ona zabezpieczyć interes małoletniego cudzoziemca, który uzyskał status osoby pokrzywdzonej przestępstwem handlu ludźmi (art. 189a kodeksu karnego), i udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy niezależnie od podjęcia współpracy z organami ścigania. [...]

ROZDZIAŁ 10a

Zezwolenie na pobyt czasowy ze względu na pracę sezonową

Art. 185a. [Przesłanki udzielenia zezwolenia]

1-4. [...]

5. Do ustalenia, czy cudzoziemiec ubiegający się o udzielenie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, posiada dochód, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, stosuje się przepis art. 114 ust. 2.

kommentarz

■ Kolejna zmiana dotyczy wprowadzonego 1 stycznia br. zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na pracę sezonową. W ust. 5 doprecyzowano, że zasady ustalenia minimalnego dochodu, dotyczące zezwoleń na pobyt czasowy i pracę (art. 114 ust. 2), będą miały zastosowanie także do zezwolenia udzielanego ze względu na pracę sezonową. [...]

ROZDZIAŁ 11

Zezwolenie na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności

[...]

Art. 188. [Wymóg źródła stabilnego i regularnego dochodu]

1-2. [...]

2. W przypadkach, o których mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3 lub 4, niezależnie od wymogów określonych w ust. 1, zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności udziela się cudzoziemcowi, jeżeli ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 187, zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności można udzielić, jeżeli cudzoziemiec, o którym mowa w art. 187:

1) pkt 1-3, 5 lub 8, posiada ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; 2) pkt 1 lit. b lub pkt 8, posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu; 3) pkt 1 lit. a, posiada wystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów nauki, utrzymania i powrotu; 4) pkt 1-3, 5 lub 8, ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania; 5) pkt 2 lub 5, ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utrzymanie. 4-5. [...]

6. Wysokość miesięcznych środków finansowych, które cudzoziemiec posiada na pokrycie kosztów utrzy-

mania, o których mowa w ust. 3 pkt 3, jest wyższa niż wysokość dochodu uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w odniesieniu do cudzoziemca oraz każdego członka rodziny pozostającego na jego utrzymaniu.

kommentarz

■ Zmiana dotyczy uregulowań dotyczących udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy absolwentom polskich uczelni i polega na zmianie art. 188 ust. 3 pkt 2 oraz pkt 5. Przewidziano odejście od wymogu posiadania stabilnego i regularnego źródła dochodu przez absolwenta polskiej uczelni w postępowaniu w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy – zastąpiono go wymogiem posiadania zapewnionego utrzymania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

■ Z kolei zmiana w ust. 6 wzorowana jest na rozwiązaniach przewidzianych dla studentów oraz naukowców (patrz komentarz powyżej). W nowym przepisie doprecyzowano wysokość minimalnych środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania, których posiadanie stanowi jeden z wymogów udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu podjęcia lub kontynuacji nauki, o którym mowa w art. 187 pkt 1 lit. a ustawy o cudzoziemcach. Wysokość miesięcznych środków finansowych, które cudzoziemiec musi posiadać na pokrycie kosztów utrzymania, powinna być wyższa niż wysokość dochodu uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej określonych w ustawie z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w odniesieniu do cudzoziemca oraz każdego członka rodziny pozostającego na jego utrzymaniu. Rozwiązanie jest analogiczne do przewidzianego w art. 144 ust. 1a i art. 151 ust. 1a. [...]

Art. 190. [Okres udzielenia zezwolenia]

Zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności cudzoziemcowi udziela się na okres:

1) ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego cudzoziemcowi, któremu cudzoziemiec ubiegający się o zezwolenie na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności towarzyszy lub z którym zamierza się połączyć – w przypadku, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 4; 2) nauki lub szkolenia zawodowego, nie na dłużej jednak niż na okres 1 roku – w przypadku, o którym mowa w art. 187 pkt 1; 3) 1 roku – jednorazowo, bezpośrednio po zakończeniu studiów, w przypadku, o którym mowa w art. 187 pkt 2.

kommentarz

■ Nowelizacja ma na celu doprecyzowanie kwestii udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy dla absolwenta polskiej uczelni. Będzie on mógł uzyskać zezwolenie na okres jednego roku jednorazowo oraz bezpośrednio po zakończeniu studiów. [...]

Art. 194 [Delegacja ustawowa]

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) minimalną wysokość środków finansowych, jakie będzie musiał posiadać cudzoziemiec, który zamierza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podjąć lub kontynuować naukę, dla siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, na pokrycie kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, uwzględniając zróżnicowanie wysokości tych środków w zależności od państwa, z którego cudzoziemiec przybył; 2) dokumenty mogące potwierdzić możliwość uzyskania środków finan-

sowych, o których mowa w pkt 1, oraz środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania cudzoziemca oraz członków jego rodziny, o których mowa w art. 188 ust. 3 pkt 3, zgodnie z prawem, uwzględniając potrzebę skutecznej weryfikacji możliwości uzyskania tych środków.

kommentarz

■ Zmiana stanowi konsekwencję nowelizacji przepisu art. 188 ustawy i ustanawia upoważnienie dla ministra właściwego ds. wewnętrznych do wydania rozporządzenia wykonawczego. Podobne rozwiązanie ma zastosowanie do innych zezwoleń na pobyt czasowy – stąd, patrz komentarz do art. 150 powyżej.

DZIAŁ VI

Zezwolenie na pobyt stały i zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE

ROZDZIAŁ 1

Zezwolenie na pobyt stały

Art. 195. [Warunki udzielenia zezwolenia]

1. Zezwolenia na pobyt stały udziela się cudzoziemcowi na czas nieoznaczony, na jego wniosek, jeżeli: 1) jest dzieckiem cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE pozostającym pod jego władzą rodzicielską;

a) urodzonym po udzieleniu temu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub b) urodzonym w okresie ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego temu cudzoziemcowi lub w okresie pobytu tego cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany albo w związku z nadaniem mu statusu uchodźcy lub udzieleniem ochrony uzupełniającej, lub

2) jest dzieckiem obywatela polskiego pozostającym pod jego władzą rodzicielską, lub

3) jest osobą o polskim pochodzeniu i zamierza osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe, lub 4) pozostaje w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim z obywatelem polskim i pozostawał w tym związku małżeńskim przez co najmniej 3 lata przed dniem, w którym złożony wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały, i bezpośrednio przed złożeniem tego wniosku przebywał nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż 2 lata na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z pozostawaniem w związku małżeńskim z tym obywatelem polskim lub w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych, lub

5) jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 Kodeksu karnego i: a) przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały przez okres nie krótszy niż 1 rok na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi, b) współpracował z organami ścigania w postępowaniu karnym w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego, c) ma uzasadnione obawy przed powrotem do państwa pochodzenia, lub

6) bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały przebywał nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż:

a) 5 lat w związku z nadaniem mu statusu uchodźcy, udzieleniem ochrony uzupełniającej lub na podstawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub

b) 10 lat na podstawie zgody na pobyt tolerowany udzielonej na podstawie art. 351 pkt 1 lub 3, lub

c) 4 lata na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę udzielonego ze względu na cel, o którym mowa w art. 114 ust. 1a, i posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, lub

7) (uchylony)

8) udzielono mu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej azylu, lub

9) posiada ważną Kartę Polaka i zamierza osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe.

2. Do ustalenia polskiego pochodzenia osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 3, stosuje się przepisy art. 5 ust. 1 oraz odpowiednio przepisy art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz.U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60, 858 i 2282).

2a. Do ustalenia, czy cudzoziemiec ubiegający się o udzielenie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, posiada dochód, o którym mowa w ust. 1 pkt 6 lit. c, stosuje się przepis art. 114 ust. 2.

3-4. [...]

■ komentarz

- Komentowany przepis wskazuje, jacy cudzoziemcy mogą uzyskać zezwolenie na pobyt stały. Nowelizacja rozszerza krąg tych osób.
- Obecnie możliwe jest udzielenie tego zezwolenia dla dzieci cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, jeżeli dzieci te pozostają pod jego władzą rodzicielską i urodziły się nie tylko w okresie ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego poprzednio temu cudzoziemcowi, ale także urodzone w okresie pobytu tego obywatela na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany albo w związku z nadaniem mu statusu uchodźcy lub udzieleniem ochrony uzupełniającej. Dzięki powyżej zmianie zezwolenia mogą teraz uzyskać również dzieci, które urodziły się przed udzieleniem rodzicom zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE – w okresie pobytu rodzica na tym terytorium na podstawie uprawnień pobytowych udzielonych mu na czas nieoznaczony.
- Ponadto zmiana przewiduje także rezygnację z konieczności potwierdzania przez prokuratora prowadzącego postępowanie w sprawie o przestępstwo handlu ludźmi, że cudzoziemiec może obawiać się powrotu do kraju pochodzenia. W praktyce prokuratura często nie dysponowała możliwościami potwierdzenia takiego stanu rzeczy, np. z powodu problemów w uzyskaniu informacji od organów kraju pochodzenia cudzoziemca. Dzięki nowelizacji organ udzielający zezwolenia ma możliwość uwzględnienia wszelkich innych przesłanek składających się na całokształt sytuacji, w jakiej znajduje się cudzoziemiec.
- Od 2019 r. o zezwolenie na pobyt stały będą mogli ubiegać się cudzoziemcy, którzy bezpośrednio przed złożeniem wniosku przebywali nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż 4 lata na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie pożądanym dla polskiej gospodarki (art. 114 ust. 1a ustawy). Nowelizacja wychodzi naprzeciw potrzebom polskiej gospodarki, chcąc przyciągnąć obywateli wykonyjących prace poszukiwane na rynku. Dzięki temu będą mogli uzyskać zezwolenie pobytowe na czas nieoznaczony na korzystniejszych warunkach niż przewidziane dla ogółu cudzoziemców, przez udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Ma to stanowić zachętę dla wykwalifikowanych specjalistów do osiedlenia się w Polsce i pozostania na krajowym rynku pracy.
- Z kolei dodany w art. 195 ust. 2a doprecyzowuje, że do ustalenia czy cudzoziemiec ubiegający się o udzielenie mu zezwolenia

na pobyt stały na nowej podstawie (art. 195 ust. 1 pkt 6 lit. c) posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, stosuje się przepisy art. 114 ust. 2 tej ustawy.

■ Pozostałe zmiany w tym przepisie mają charakter redakcyjny lub doprecyzowujący.

■ Art. 196. [Odmowa wszczęcia postępowania]

1. Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia:

- 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
- a) nielegalnie lub
 - b) na podstawie wize Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23, lub
 - c) na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 181 ust. 1, lub
 - d) na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
- 2) jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczenia kraju, lub
 - 3) odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
 - 4) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji w tej sprawie, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
 - 5) jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6, lub
 - 6) przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - 7) (uchylony)
- 2-4. [...]
5. Poza przypadkami, o których mowa w ust. 1, cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały, gdy przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie, o którym mowa w art. 203 ust. 5, nie złożony odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

■ komentarz

- Nowe brzmienie art. 196 wskazuje moment oceny istnienia okoliczności stanowiących podstawę odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały, którym będzie dzień złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia.
- Ustawodawca postanowił również wyeliminować niezłożenie odcisków palców przez cudzoziemca jako przesłankę wszczęcia postępowania. Dotychczas taka odmowa skutkowałą brakiem wszczęcia postępowania i zakończeniem postępowania. Obecnie organ ma możliwość wyznaczenia cudzoziemcowi nowego terminu na złożenie odcisków. Termin taki nie może być krótszy niż 7 dni. Powyższa zmiana uwzględniła przede wszystkim techniczne problemy urzędów związane z pobieraniem odcisków palców.

■ Art. 197. [Odmowa udzielenia zezwolenia]

1. Udzielenia zezwolenia na pobyt stały odmawia się cudzoziemcowi, jeżeli:
- 1) nie spełnia on wymogów, o których mowa w art. 195 ust. 1, lub
 - 2) obowiązuje wpis jego danych do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
 - 3) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub
 - 4) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, lub
 - 5) wymaga tego interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - 6) podstawą ubiegania się o zezwolenie jest zawarcie przez niego związku małżeń-

skiego z obywatelem polskim, a związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, lub

7) w postępowaniu w sprawie udzielenia mu tego zezwolenia:

- a) złożył on wniosek o udzielenie zezwolenia zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - b) zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
 - 8) zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał on przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
 - 9) nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa.
- 2-4. [...]

■ komentarz

- Zmienione brzmienie przepisu ma przeciwdziałać nadużywaniu instytucji małżeństwa cudzoziemca z obywatelem polskim w celu uzyskania zezwolenia na pobyt. Dotychczas przepis ten odwoływał się do tego, że związek małżeński został zawarty w celu obejścia niniejszej ustawy. Obecnie odwołanie jest dużo szersze.

■ Art. 198. [Udzielenie zezwolenia ze względów humanitarnych]

1. W przypadku, o którym mowa w art. 197 ust. 1 pkt 3, cudzoziemcowi można udzielić zezwolenia na pobyt stały, z uwzględnieniem interesu państwa, które dokonało wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen, jeżeli zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych.
 2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda lub Szef Urzędu w drugiej instancji:
- 1) zasięga opinii, o której mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji;
 - 2) informuje, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, właściwy organ innego państwa obszaru Schengen o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały.

■ komentarz

- Nowelizacja dopuściła możliwość udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały nawet w sytuacji, gdy jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu. W takim przypadku organ udzielający decyzje powinien jednak mieć na uwadze interes państwa dokonującego wpisu w systemie. Udzielenie zezwolenia mimo figurowania w systemie jest dopuszczalne jedynie warunkowo – w przypadku względów humanitarnych lub realizacji zobowiązań o charakterze międzynarodowym.
- W ust. 2 przewidziano ponadto możliwość przeprowadzenia konsultacji na podstawie art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen także w postępowaniu odwoławczym (a nie tylko przez wojewodę). Wcześniej szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców nie miał takich możliwości, co stwarzało problemy w toku postępowania odwoławczego, szczególnie, jeżeli organy obu instancji dokonywali odmiennej oceny co do istnienia przesłanek udzielenia zezwolenia.
- [...]

■ Art. 201. [Podmiot udzielający zezwolenia]

1. Zezwolenia na pobyt stały udziela cudzoziemcowi lub odmawia jego udzielenia wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, w drodze decyzji.
2. Zezwolenie na pobyt stały cofa się cudzoziemcowi, w drodze decyzji.

3. Decyzję w sprawie cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały wydaje wojewoda, który udzielił tego zezwolenia, a w przypadku gdy zezwolenia udzielił Szef Urzędu w drugiej instancji – wojewoda, który orzekł w tej sprawie w pierwszej instancji:

- 1) z urzędu albo
- 2) na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta placówki Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji.

■ komentarz

- Zmiana przepisu wskazuje teraz na wojewodę jako na organ pierwszej instancji wydający decyzję o cofnięciu zezwolenia na pobyt stały – niezależnie od tego, który organ udzielił cudzoziemcowi zezwolenia.
- Ustawodawca rozszerzył katalog organów uprawnionych do złożenia wniosku o cofnięcie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały o komendanta placówki Straży Granicznej. Rozwiązanie to ma charakter organizacyjny, mający na celu usprawnienie działalności organów oraz zwolnienie funkcjonariuszy Straży Granicznej z obowiązku każdorazowego zwracania się do komendanta oddziału z takim wnioskiem.

■ Art. 202. [Wniosek, termin]

1. Cudzoziemiec składa wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały osobicie, nie później niż w ostatnim dniu jego legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
 2. Jeżeli wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały nie został złożony przez cudzoziemca osobicie, wojewoda wzywa go do osobistego stawiennictwa w terminie nie krótszym niż 7 dni pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania.
 3. W przypadku cudzoziemca będącego:
- 1) osobą małoletnią – wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały składają rodzice lub ustanowieni przez sąd opiekunowie albo jedno z rodziców lub jeden z ustanowionych przez sąd opiekunów;
 - 2) osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie – wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały składa opiekun ustanowiony przez sąd;
 - 3) osobą małoletnią bez opieki – wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały składa kurator.
 4. Przy składaniu wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt stały cudzoziemcowi będącemu osobą małoletnią, która do dnia złożenia wniosku ukończyła 6. rok życia, jest wymagana jego obecność. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.
 5. Wymogu dotyczącego terminu złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się do urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małoletniego dziecka cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, oraz do dziecka obywatela polskiego, które pozostaje pod władzą rodzicielską tego obywatela.

■ komentarz

- Nowelizacja określiła nowy termin osobistego stawiennictwa obywatela w sytuacji, kiedy nie składał on wniosku o zezwolenie na pobyt stały osobicie. Poprzedni termin wynosił 7 dni i organ nie miał możliwości wskazania innego terminu. Obecnie 7 dni stanowi jedynie ustawowe minimum, a organ, biorąc pod uwagę stosowne okoliczności, jest uprawniony do wyznaczenia cudzoziemcowi terminu późniejszego stawiennictwa. Nowelizacja tego przepisu zasługuje na aprobatę, gdyż z jednej strony zwiększa elastyczność działania organu, a z drugiej wychodzi naprzeciw cudzoziemcom i niweluje negatywne konsekwencje różnego rodzaju sytuacji losowych, które mogą uniemożliwiać im stawiennictwo w urzędzie w ciągu 7 dni.
- Ustawodawca włączył też odpowiednie stosowanie przepisów o nieskładaniu wniosku osobicie – w odniesieniu do małoletnich dzieci, które ukończyły 6. rok życia.
- Zgodnie z nowymi przepisami małoletnie dziecko cudzoziemca, któremu udzie-

lono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, dziecko obywatela polskiego, które pozostaje pod władzą rodzicielską tego obywatela, jest zobowiązane do posiadania zezwolenia na pobyt stały. Poprzednio przepis ten zwalniał w ogóle dziecko z obowiązku złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt stały. Ustawodawca odstąpił jednocześnie od obowiązku dochowania terminu złożenia wniosku - tj. nie później niż ostatniego dnia legalnego pobytu.

Art. 203. [Formularz]

1-4. [...]

5. W przypadku gdy z przyczyn zależnych od wojewody nie jest możliwe pobranie odcisków linii papilarnych od cudzoziemca w dniu, w którym nastąpiło jego osobiste stawiennictwo, wojewoda wyznacza termin na ich złożenie, nie krótszy niż 7 dni.

komentarz

W ust. 2 ustawodawca zmienił jedynie określenie odpowiedzialności i w miejsce „fałszywych zeznań” zostało umieszczone sformułowanie „fałszywych oświadczeń”.

Nowością jest też ust. 5. Obecnie dopuszczalne jest pobranie odcisków linii papilarnych w terminie innym niż dzień osobistego stawiennictwa cudzoziemca, przy czym ustawa zastrzega, że tego rodzaju nowy termin może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy przyczyny niemożności pobrania odcisków leżą po stronie wojewody. Takimi przyczynami mogą być np. wszelkie przeszkody techniczne i organizacyjne niezależne od woli samego organu, jak i cudzoziemca. Może to być znaczna ilość składanych wniosków, niesprawność urządzenia do pobierania odcisków, a także stan zdrowia cudzoziemca (czasowe zabandażowanie obu dłoni uniemożliwiające pobranie odcisków). Przepis nowelizowano analogicznie do wszelkich innych dotyczących postępowania, w których pobierane są odciski palców. [...]

Art. 205. [Związek małżeński zawarty w celu obejścia ustawy]

1. W postępowaniu w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały cudzoziemcowi będącemu małżonkiem obywatela polskiego organ, który prowadzi to postępowanie, ustala, czy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego.

2. Do ustalenia, czy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, stosuje się przepisy art. 169 ust. 2, 4 i 5.

komentarz

Nowelizacja precyzuje zakres badania przez organ okoliczności, dla których małżeństwo cudzoziemca mogło służyć obejściu przepisów ustawy. Organ zobowiązany będzie do badania nie tylko, czy małżeństwo zostało zawarte jedynie dla legalizacji pobytu cudzoziemca, ale czy też trwa z tego powodu.

W odniesieniu do terminu obejścia doprecyzowano, że chodzi o obejście przepisów dotyczących zasad i warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego. Odpowiednio w tym zakresie został rozbudowany ust. 2, który nakazuje stosowanie art. 169 (tj. przepisów odnoszących się do zezwolenia na pobyt czasowy). [...]

Art. 207 [Informacje]

1. Przed wydaniem decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały wojewoda zasięga informacji, czy wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobyt na tym terytorium stanowią zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2-7. [...]

8. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do cudzoziemca, który do dnia złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt stały nie ukończył 13. roku życia.

komentarz

Ustawodawca doprecyzował kwestię momentu ustalenia wieku cudzoziemca w odniesieniu do obowiązku zweryfikowania, czy jego wjazd na terytorium Polski stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa lub obronności kraju, ewentualnie porządku publicznego. Obecnie jest to chwila złożenia wniosku. Wcześniejsza regulacja mogła prowadzić do sytuacji, w których cudzoziemiec ukończył 13 lat w toku trwającego postępowania o udzielenie zezwolenia i organ był zobowiązany do uzyskania informacji określonych w ust. 1

Art. 207a. [Strona w sprawie udzielenia albo cofnięcia zezwolenia na pobyt stały]

W postępowaniu w sprawie udzielenia albo cofnięcia zezwolenia na pobyt stały stroną postępowania jest wyłącznie cudzoziemiec, o którym mowa odpowiednio w art. 195 albo art. 199.

komentarz

Ustawodawca doprecyzował kwestię określenia stron w postępowaniu o udzielenie albo cofnięcia zezwolenia na pobyt stały. Jest to wyłącznie cudzoziemiec, któremu można udzielić zezwolenia lub co do którego istnieją przesłanki uchylenia zezwolenia już udzielonego. Nowelizacja ma na celu usprawnienie postępowania. [...]

Art. 209. (uchylony)

komentarz

Uchylony przepis nakazywał wojewodzie informowanie Straży Granicznej o uchyleniu zezwolenia na pobyt stały. Obecnie wojewoda nie ma już takiego obowiązku. [...]

ROZDZIAŁ 2

Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE

Art. 211. [Warunki wydania zezwolenia]

1. Zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udziela się cudzoziemcowi na czas nieoznaczony, na jego wniosek, jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej legalnie i nieprzerwanie co najmniej przez 5 lat bezpośrednio przed złożeniem wniosku i spełnia łącznie następujące warunki:

1) posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu;

2) posiada ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

3) posiada potwierdzoną znajomość języka polskiego.

2. Cudzoziemiec ubiegający się o udzielenie mu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE

posiada dochód, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli spełnia wymogi, o których mowa w art. 114 ust. 2, i spełnia je:

1) w ciągu 2 lat pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio przed złożeniem wniosku - w przypadku, o którym mowa w art. 212 ust. 1 pkt 1;

2) w ciągu 3 lat pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio przed złożeniem wniosku - w pozostałych przypadkach.

3. Znajomość języka polskiego, o której mowa w ust. 1 pkt 3, potwierdza się jednym z następujących dokumentów:

1) urzędowym poświadczeniem znajomości języka polskiego, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz.U. z 2011 r. poz. 224 i 455, z 2015 r. poz. 1132 oraz z 2017 r. poz. 60), na poziomie biegłości językowej co najmniej B1;

2) świadectwem ukończenia w Rzeczypospolitej Polskiej szkoły w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59, 949 i 2203) lub uczelni w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2017 r. poz. 2183 i 2201) z wykładowym językiem polskim;

3) świadectwem ukończenia szkoły lub uczelni z wykładowym językiem polskim za granicą, odpowiadającej szkole lub uczelni w rozumieniu, odpowiednio, art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe lub art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym.

4. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do małoletniego cudzoziemca, który do dnia złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE nie ukończył 16. roku życia.

komentarz

Nowelizacja nałożyła na cudzoziemca ubiegającego się o zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej obowiązek wykazania, iż posiada on potwierdzoną znajomość języka polskiego. Jednocześnie określony został katalog dokumentów, które stanowią potwierdzenie znajomości języka. Są to w szczególności urzędowe poświadczenia znajomości języka polskiego na poziomie B1, świadectwo ukończenia polskiej szkoły lub uczelni z językiem polskim jako językiem wykładowym lub szkoły albo uczelni zagranicznej, gdzie językiem wykładowym był język polski. Cudzoziemiec, który nie ukończył 16. roku życia w chwili złożenia wniosku, jest zwolniony z obowiązku wykazania swojej znajomości języka polskiego.

Art. 212. [Przeliczanie okresu pobytu]

1. [...]

2. Do 5-letniego okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 211 ust. 1, nie zalicza się pobytu cudzoziemca: 1 - 6). [...];

7) o którym mowa w art. 139a ust. 1, art. 139o ust. 1 lub art. 181 ust. 1;

8) w toku postępowania w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej, w przypadku gdy postępowanie to zakończyło się odmową nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej;

9) na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

3. [...]

4. Przepisu ust. 3, w zakresie, w jakim przewiduje maksymalne dopuszczalne okresy przerw w pobycie cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie stosuje się, jeżeli przerwa była spowodowana:

1) wykonywaniem przez cudzoziemca obowiązków zawodowych lub świadczeniem przez niego pracy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy zawartej z pracodawcą, którego siedziba

znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub

2) towarzyszeniem cudzoziemcowi, o którym mowa w pkt 1, przez jego małżonka lub małoletnie dziecko, lub

3) szczególną sytuacją osobistą wymagającą obecności cudzoziemca poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i trwałą nie dłużej niż 6 miesięcy, lub

4) wyjazdem poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu odbycia praktyk lub uczestnictwa w zajęciach, przewidzianych w toku studiów w polskiej uczelni.

komentarz

Zmiana tego przepisu przewiduje, że do 5-letniego okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uprawniającego do uzyskania zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, nie zalicza się pobytu cudzoziemca, którego celem jest wykonywanie pracy w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa lub korzystanie z mobilności długoterminowej w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa.

Z kolei nowelizacja ust. 4 ma charakter doprecyzowujący, gdyż wcześniej przepis ten mógł wprowadzać w błąd, a jego brzmienie sugerowało, że w przypadkach w nich określonych nie ma zastosowania w całości ust. 3 (stanowi podstawę fikcji prawnej pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uznanego za nieprzerwany). Poprzednie brzmienie przepisu wskazywało, że pobyt taki musiałby pozostawać nieprzerwany w dosłownym znaczeniu tego słowa, a zatem bez jakichkolwiek przerw faktycznych. W rzeczywistości wolą ustawodawcy - poprzez wprowadzenie art. 212 ust. 4 - było określenie maksymalnych okresów przerw w pobycie na terytorium RP.

Art. 213. [Odmowa wszczęcia postępowania]

1. Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia:

1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

a) nielegalnie lub b) na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 6o ust. 1 pkt 23, lub

c) w celu odbycia studiów lub szkolenia zawodowego, lub

d) w związku z zamiarem podjęcia lub kontynuowania nauki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub

e) w związku z uzyskaniem zgody na pobyt w warunkach tolerowanych, azylu lub

f) w związku z ubieganiem się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub udzielenie azylu, lub

g) na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 139a ust. 1, art. 139o ust. 1 lub art. 181 ust. 1, lub

h) na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, lub

2-4) [...]

5) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji w tej sprawie, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub

6) jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6, lub

7) przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub

8) (uchylony)

2. Poza przypadkami, o których mowa w ust. 1, cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, gdy przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie, o którym mowa w art. 219 ust. 6, nie

złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

komentarz

Nowelizacja art. 213 zmieniła zasady działania organu wydającego zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE. W poprzednim brzmieniu tego przepisu organ był zobowiązany do niewydawania zezwolenia, jeżeli spełnione zostały przesłanki określone w przepisie. Nowelizacja nakłada na organ obowiązek sprawdzenia występowania rzeczonych okoliczności już na etapie składania wniosku przez cudzoziemca. Jeżeli organ ustali, że którakolwiek z okoliczności występuje, postępowanie nie zostanie w ogóle wszczęte. Jednocześnie ustawodawca uchylił ust. 1 pkt 8 ustawy, wprowadzając przy tym ust. 2. Zmiana ta uwzględnia dopuszczalność wyznaczenia cudzoziemcowi określonego terminu na złożenie przez niego odcisków linii papilarnych. Dopiero, gdy cudzoziemiec nie złoży odcisków w wyznaczonym terminie, organ odmówi wszczęcia postępowania. Jest to zmiana analogiczna do wszystkich innych wprowadzonych nowelizacją, a dotycząca pobierania przez organ odcisków linii papilarnych cudzoziemców wnioskujących o legalizację pobytu.

Art. 218. [Właściwość podmiotowa]

1. [...]
2. Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE cofa, w drodze decyzji, z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta placówki Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji, wojewoda, który udzielił tego zezwolenia, a w przypadku gdy zezwolenia udzielił Szef Urzędu w drugiej instancji – wojewoda, który orzekł w tej sprawie w pierwszej instancji.

komentarz

Nowelizacja nakazuje wydanie decyzji o cofnięciu zezwolenia wojewodzie, który rozpoznawał sprawę w pierwszej instancji. Bez znaczenia pozostaje również wydanie decyzji przez organ drugiej instancji, tj. szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Uprawnienie do wystąpienia z wnioskiem o cofnięcie zezwolenia uzyskał również komendant placówki Straży Granicznej. Zmiana ta pozwala na usprawnienie postępowań związanych z cofaniem udzielonych zezwoleń i ma na celu uniknięcie możliwości wystąpienia sporów kompetencyjnych.

Art. 219. [Wniosek]

1. [...]
2. Składając wniosek, o którym mowa w ust. 1, cudzoziemiec uzasadnia go, składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń pisemne oświadczenie, że dane zawarte w wniosku są prawdziwe, oraz przedstawia ważny dokument podróży oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego, w którym będzie przebywał, i dołącza do niego.
3-5. [...]
6. W przypadku gdy z przyczyn zależnych od wojewody nie jest możliwe pobranie odcisków linii papilarnych od cudzoziemca w dniu, w którym nastąpiło jego osobiste stawiennictwo, wojewoda wyznacza termin na ich złożenie, nie krótszy niż 7 dni.

komentarz

Zmiana analogiczna do zmian w art. 203, stąd patrz komentarz do art. 203 powyżej.

DZIAŁ VII

Dokumenty wydawane cudzoziemcom

Art. 228. [Podpis posiadacza; wyłączenia]
W dokumentach, o których mowa w art. 226, nie umieszcza się podpisu ich posiadacza, gdy są one wydawane:

- osobie małoletniej, która nie ukończyła 13. roku życia do dnia:
 - złożenia wniosku o wydanie lub wymianę dokumentu, o którym mowa w art. 226, lub
 - złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE – w przypadku wydawania pierwszej karty pobytu, lub
 - wydania z urzędu polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, lub
- osobie, która z powodu swojej niepełnosprawności nie może złożyć podpisu samodzielnie.

komentarz

Przepis ten stanowi doprecyzowanie kwestii umieszczenia podpisu posiadacza dokumentu, jeżeli jest on osobą małoletnią – poniżej 13. roku życia. Po zmianie uwzględnia się wiek cudzoziemca z chwili złożenia wniosku o wydanie lub wymianę karty pobytu lub dokumentu, lub też w dniu złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały albo zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, w przypadku wydawania pierwszej karty pobytu, jak również w dniu wydania z urzędu polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub tymczasowego polskiego dokumentu podróży cudzoziemca.
Wylimowano również konieczność składania podpisu przez osoby niepełnosprawne w stopniu uniemożliwiającym im złożenie podpisu. W praktyce takie sytuacje się zdarzały, tymczasem nie było mechanizmów prawnych, które zwalniałyby cudzoziemca niepełnosprawnego z tego obowiązku.

Art. 229. [Wniosek o wydanie lub wymianę dokumentów]

- 1-3. [...]
4. Pierwszą kartę pobytu w przypadku cudzoziemca, który:
- uzyskał zezwolenie na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną, a w dniu złożenia wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia przebywał poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - 1a) jest członkiem najbliższej rodziny repatrianta, lub
 - 1b) uzyskał zezwolenie, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1, lub
 - 2) (uchylony)
 - uzyskał zgodę na pobyt ze względów humanitarnych – wydaje się na wniosek cudzoziemca.
- 5-7. [...]

komentarz

Nowelizacja doprecyzowała okoliczności, w których następuje wydanie pierwszej karty pobytu. Dokument ten jest wydawany cudzoziemcowi bezpośrednio po udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub po uzyskaniu statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.
Zmieniona została także treść ust. 4 pkt 1 – uwzględnia nowelizację art. 168. W sytuacji udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy obcokrajowcowi w celu połączenia się z rodziną, który w dniu złożenia wniosku w tej sprawie zamieszkiwał na terytorium RP, ale przebywał poza granicami Polski, pierwszą kartę pobytu będzie się wydawało na wniosek cudzoziemca. Jeżeli natomiast cudzoziemiec przebywający na terytorium RP samodzielnie złoży wniosek o udzielenie tego zezwolenia, to po jego udzieleniu karta pobytu zostanie wydana z urzędu. W praktyce oznacza to, że obcokrajowiec uzyska kartę pobytu dopiero po przyjeździe do Polski.
Wydanie karty na wniosek nastąpi również w sytuacji wydania zezwolenia cudzoziemcowi w celu wykonywania pracy w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa lub zezwolenia na pobyt czasowy w celu korzystania z mobilności długoterminowej. Wynika to ze specyfiki tych wniosków, które składa jednostka przyjmująca, a nie sam cudzoziemiec.

Art. 232. [Utrata lub uszkodzenie dokumentu]

- 1-2. [...]
3. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2, jest ważne do czasu wymiany dokumentu, nie dłużej jednak niż przez 2 miesiące.
4. Zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się na formularzu zawierającym dane, o których mowa w art. 244 ust. 1, oraz podpis zawiadamiającego.

komentarz

Przepis przewiduje maksymalnie dwumiesięczny okres ważności zaświadczenia potwierdzającego fakt utraty lub uszkodzenia dokumentów. Jest to zmiana doprecyzująca, mająca na celu ujednolicenie nazewnictwa stosowanego w ustawie.

Art. 233. [Odzyskanie dokumentu; zwrot]

1. [...]
2. Cudzoziemiec, który otrzymał wymieniony dokument w miejsce utraconego, niezwłocznie zwraca odzyskany dokument organowi, który ten dokument wydał.

komentarz

Zmiana ma charakter analogiczny w stosunku do zmiany w art. 232 ust. 3 (patrz powyżej).

Art. 237. [Ulga w opłacie]

1. Ulga w opłacie za wydanie lub wymianę dokumentów, o których mowa w art. 226, przysługuje cudzoziemcom:
- którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej;
 - których celem pobytu jest pobieranie nauki w szkole ponadpodstawowej i szkole wyższej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - małoletnim, którzy w dniu złożenia wniosku o wydanie lub wymianę dokumentu, o którym mowa w art. 226, lub – w przypadku wydawania pierwszej karty pobytu – do dnia złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, nie ukończyli 16. roku życia.
2. Ulga w opłacie, o której mowa w ust. 1, wynosi 50% kwoty określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 239 ust. 1.

komentarz

Nowelizacja umożliwia skorzystanie z ulgi w opłacie za wydanie karty pobytu w sytuacji, gdy wydawana jest ona z urzędu. W poprzednim stanie prawnym było to dopuszczalne jedynie w sytuacji złożenia wniosku o jej wydanie lub wymianę. Nowelizacja ma zlikwidować nierówne traktowanie małoletnich cudzoziemców. W myśl nowego przepisu ulga w opłacie przysługuje obecnie małoletnim cudzoziemcom, którzy w dniu złożenia wniosku o wydanie lub wymianę karty pobytu lub dokumentu lub w dniu złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, w przypadku wydawania pierwszej karty pobytu, nie ukończyli 16 lat.

Art. 244. [Treść karty pobytu]

- W karcie pobytu umieszcza się:
 - imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca oraz imiona rodziców;
 - datę, miejsce i kraj urodzenia;
 - adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy;
 - informację o obywatelstwie;
 - informację o płci;
 - informację o wzroście w centymetrach i kolorze oczu;
 - numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) – w przypadku gdy został nadany;
 - informację o rodzaju udzielonego zezwolenia;
 - adnotację „naukowiec” – w przypadku zezwolenia, o którym mowa w art. 151;
 - adnotację „Niebieska Karta UE” – w przypadku zezwolenia, o którym mowa w art. 127;

- adnotację „dostęp do rynku pracy” – w przypadku zezwolenia udzielonego cudzoziemcowi, który jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jest zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę;
 - adnotację „ICT” – w przypadku zezwolenia, o którym mowa w art. 139a ust. 1;
 - adnotację „mobile ICT” – w przypadku zezwolenia, o którym mowa w art. 139o ust. 1;
 - adnotację „Poprzednio posiadacz Niebieskiej Karty UE” – w przypadku zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielonego cudzoziemcowi, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji;
 - adnotację „praca sezonowa” – w przypadku zezwolenia, o którym mowa w art. 185a;
 - obraz linii papilarnych;
 - nazwę organu wydającego kartę;
 - datę wydania karty;
 - datę upływu okresu ważności karty;
 - fotografię cudzoziemca;
 - adnotację „ochrona międzynarodowa przyznana przez ... (wskazanie państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które ją przyznało) w dniu ... (data przyznania ochrony międzynarodowej)” – w przypadku zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielonego cudzoziemcowi, któremu przyznano ochronę międzynarodową.
- 2-4 [...]

komentarz

Wprowadzany obowiązek zamieszczenia adnotacji „ICT” lub „mobile ICT” na karcie pobytu cudzoziemca wynika z art. 13 ust. 4 oraz z art. 22 ust. 4 dyrektywy 2014/66/UE. Dotyczy cudzoziemców wykonujących pracę w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa lub korzystających z mobilności długoterminowej w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa.

Art. 246. [Pobranie odcisków linii papilarnych]

- Organ właściwy do wydania lub wymiany karty pobytu pobiera odciski linii papilarnych od cudzoziemca, który składa wniosek o:
 - wydanie pierwszej karty pobytu w przypadku, o którym mowa w art. 229 ust. 4;
 - wydanie kolejnej karty pobytu;
 - wymianę karty pobytu.
- W przypadku gdy z przyczyn zależnych od organu nie jest możliwe pobranie odcisków linii papilarnych od cudzoziemca w dniu, w którym nastąpiło jego osobiste stawiennictwo, organ ten wyznacza termin na ich złożenie, nie krótszy niż 7 dni.

komentarz

Nowelizacja art. 246 wskazuje organ właściwy do wymiany karty pobytu, który pobiera odciski linii papilarnych od cudzoziemca składającego wniosek m.in. o wymianę karty pobytu. Analogicznie jak w przypadku całej ustawy, w przypadku braku możliwości pobrania odcisków palców cudzoziemca w dniu jego osobistego stawiennictwa organ może wyznaczyć dla tego celu dodatkowy termin, nie krótszy jednak niż 7 dni.

Art. 247. [Odmowa wszczęcia postępowania]

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie wydania karty pobytu lub jej wymiany, gdy przy składaniu wniosku o jej wydanie lub wymianę albo w terminie, o którym mowa w art. 246 ust. 2, nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania lub wymiany karty pobytu.

komentarz
Zmiana treści art. 247 dotyczącego wszczęcia postępowania w przypadku niezłożenia przez cudzoziemca odcisków linii papilarnych ma charakter analogiczny do zmian wprowadzanych w całej ustawie. Patrz: komentarz powyżej do art. 246.

Art. 248. [Odbiór karty]

1. Cudzoziemiec odbiera kartę pobytu osobiście.
2. W przypadku gdy karta pobytu została wydana cudzoziemcowi, który nie ukończył 13. roku życia do dnia jej odbioru, odbiera tę kartę jego przedstawiciel ustawowy lub kurator.
3. Cudzoziemcowi odbierającemu kartę pobytu udostępnia się czytnik elektroniczny w celu sprawdzenia, czy jego dane osobowe umieszczone w karcie są zgodne ze stanem faktycznym.

komentarz

Nowelizacja doprecyzowuje kwestię odbioru karty pobytu w imieniu małoletniego, który nie ukończył 13. roku życia. Dokonać może tego przedstawiciel ustawowy lub kurator. Nowelizacja precyzuje moment, na który określa się wiek małoletniego cudzoziemca – jest to moment jej odbioru.

Art. 249 [Zwrot karty pobytu]

- 1-2. [...]
3. **Podmiot uprawniony do pochówku na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. z 2017 r. poz. 912) niezwłocznie zwraca kartę pobytu zmarłego cudzoziemca organowi, który tę kartę wydał.**
4. Organ, któremu zwrócono kartę pobytu, wydaje na wniosek cudzoziemca nieodpłatnie zaświadczenie o zwrocie karty pobytu ważne przez okres 30 dni.

komentarz

Nowelizacja art. 249 ust. 3 stanowi konsekwencję nowelizacji ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego. Nakłada ona na podmiot uprawniony do pochówku obowiązek zwrotu karty pobytu zmarłego cudzoziemca do organu wydającego kartę.
[...]

Art. 278. [Odciski linii papilarnych]

1. Organ właściwy do wydania **lub wymiany dokumentu „zgodą na pobyt tolerowany”** pobiera od cudzoziemca, który składa wniosek o wydanie lub wymianę tego dokumentu, odciski linii papilarnych.
- 1a. **W przypadku gdy z przyczyn zależnych od organu nie jest możliwe pobranie odcisków linii papilarnych od cudzoziemca w dniu, w którym nastąpiło jego osobiste stawiennictwo, organ ten wyznacza termin na ich złożenie, nie krótszy niż 7 dni.**
2. Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie wydania lub wymiany dokumentu „zgodą na pobyt tolerowany”, **gdy przy składaniu wniosku o wydanie lub wymianę tego dokumentu albo w terminie, o którym mowa w ust. 1a, nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania lub wymiany dokumentu „zgodą na pobyt tolerowany”.**

komentarz

Nowelizacja art. 278 jest konsekwencją zmian wprowadzanych w całej ustawie dotyczących pobierania odcisków linii papilarnych od cudzoziemca. Patrz komentarze powyżej.

DZIAŁ VIII**Kontrola legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zobowiązanie cudzoziemca do powrotu****ROZDZIAŁ 2****Zobowiązanie cudzoziemca do powrotu****Art. 299. [Obowiązek opuszczenia terytorium RP]**

1. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem okresu pobytu

objętego wiza Schengen lub wiza krajową oraz przed upływem okresu ważności tej wizy.

1a. Cudzoziemiec, który nie spełnia warunków wjazdu lub pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przestał spełniać te warunki, posiadający zezwolenie pobytowe lub inne zezwolenie, udzielone przez inne państwo stosujące dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.Urz. UE L 348 z 24.12.2008, str. 98, z późn. zm.), zwaną dalej, „dyrektywą 2008/115/WE”, uprawniona go do pobytu na terytorium tego państwa, jest obowiązany niezwłocznie opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i udać się na terytorium państwa, które to zezwolenie wydało.

2-5. [...]

6. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie:

- 1) 30 dni od dnia, w którym decyzja:
 - a) o odmowie przedłużenia mu wizy Schengen lub wizy krajowej, udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, **decyzją o umorzeniu postępowania w tych sprawach lub decyzją o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub**
 - b) o odmowie nadania mu statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej, o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny, o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej lub decyzja o pozbawieniu go statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, lub
 - c) o cofnięciu zgody na pobyt ze względów humanitarnych – stała się ostateczna, a w przypadku wydania decyzji przez organ wyższego stopnia – od dnia, w którym decyzja została cudzoziemcowi doręczona;
 - 2) 7 dni od dnia, w którym ustały przyczyny nieprzekazania go do państwa trzeciego, o których mowa w art. 31 ust. 1.
- 7-8 [...]
- 8a. Przepisów ust. 6 pkt 1 lit. a i ust. 7 nie stosuje się w przypadku, gdy przed wydaniem decyzji o odmowie przedłużenia cudzoziemcowi wizy Schengen lub wizy krajowej, udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub decyzji o umorzeniu postępowania w tych sprawach zostało wszczęte wobec cudzoziemca postępowanie w sprawie zobowiązania go do powrotu lub została mu wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.
9. Przepisów ust. 6 pkt 1 lit. b i ust. 7 nie stosuje się, w przypadku gdy:
 - 1) w dniu wydania decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej lub decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej cudzoziemiec przebywa w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, lub
 - 2) decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej lub decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej została wydana w związku ze złożeniem kolejnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, lub
 - 3) przed wydaniem decyzji o odmowie nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy lub udzielenia mu ochrony uzupełniającej lub decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej zostało wszczęte wobec cudzoziemca postępowanie w sprawie zobowiązania go do powrotu lub została mu wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

10. Wojewoda, Szef Urzędu lub Rada do Spraw Uchodźców informuje organ Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca o decyzji, o której mowa w ust. 6 pkt 1, gdy decyzja ta stanie się ostateczna, lub o innych rozstrzygnięciach, które skutkują tym, że pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przestaje być legalny.

11. W przypadku, o którym mowa w ust. 10, organ Straży Granicznej ustala, czy zachodzą przesłanki do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

komentarz

Dodanie ust. 1a w nowelizacji art. 299 to konsekwencja implementacji dyrektywy 2008/115/WE. Nałożenie obowiązku opuszczenia terytorium Polski i wyjazdu do państwa, które udzieliło cudzoziemcowi zezwolenia, dotyczy wyłącznie sytuacji, w których dyrektywa 2008/115/WE jest stosowana przez to państwo.

Ustawodawca dodał również nowe rodzaje decyzji administracyjnych kończących postępowania administracyjne, w czasie których trwania pobyt cudzoziemca na terenie Polski uważa się za legalny, tj. decyzji o umorzeniu tych postępowań. Dotychczas umorzenie postępowania w sprawie przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej, a także w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, w zasadzie wykluczało możliwość legalnego opuszczenia terytorium Polski przez cudzoziemca, którego decyzja dotyczyła. Podobne sytuacje występowały w przypadku braku możliwości przekazania cudzoziemca do państwa trzeciego z uwagi na jego stan zdrowia.

Wprowadzony nowelizacją ust. 8a ma na celu uregulowanie sytuacji obcokrajowców, wobec których przed wydaniem określonych w przepisach decyzji wszczęto postępowanie w sprawie zobowiązania do powrotu lub została wydana decyzja w tej sprawie. Zastrzeżenia budziły przede wszystkim postępowania organów Straży Granicznej w przypadku zawieszono postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu w związku ze złożeniem przez niego pierwszego wniosku o udzielenie mu ochrony międzynarodowej czy też terminu, w jakim cudzoziemiec ma obowiązek opuścić terytorium RP w przypadku wydania mu wcześniej decyzji zobowiązującej do powrotu ze wskazanym terminem dobrowolnego wyjazdu.

Nowelizacja uwzględniła też wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 15 lutego 2016 r. w sprawie C 601/15 PPU (J.N. przeciwko Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie). Zgodnie z nim skuteczność dyrektywy 2008/115/WE wymaga, aby wszczęta na jej podstawie procedura, w ramach której wydano decyzję nakazującą powrót wraz z ustanowieniem zakazu wjazdu, mogła zostać ponownie podjęta na etapie, na którym została przerwana ze względu na złożenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej – w sytuacji, kiedy wniosek ten został oddalony w pierwszej instancji. Państwa członkowskie – jak stwierdził TSUE – mają nie utrudniać realizacji celu dyrektywy, którym jest wprowadzenie spójnych, jasnych i skutecznych reguł prowadzenia polityki wydania nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, niebędących członkami Unii Europejskiej.

Art. 302. [Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu]

1. Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się cudzoziemcowi, gdy:
 - 1) przebywa lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego go do

- wjazdu na to terytorium i pobytu na nim, jeżeli wiza lub inny dokument są lub były wymagane lub
- 2) nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu na terytorium wszystkich lub niektórych państw obszaru Schengen, do którego był uprawniony bez konieczności posiadania wizy, w każdym okresie 180 dni, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- 3) nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu wskazanego w wizie Schengen w każdym okresie 180 dni, lub po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu na podstawie wizy krajowej, lub
- 4) wykonuje lub w dniu wszczęcia kontroli legalności wykonywania pracy prowadzonej przez uprawniony do tego organ wykonywał pracę bez odpowiedniego zezwolenia na pracę lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanego do ewidencji oświadczeń, lub
- 5) podjął działalność gospodarczą niezgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 6) nie posiada środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo tranzytu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państwa trzeciego, które udzielił pozwolenia na wjazd, i nie wskazał wiarygodnych źródeł uzyskania takich środków finansowych, lub
- 7) obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
- 8) dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, jeżeli cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ruchu bezwizowego lub na podstawie wizy Schengen, z wyłączeniem wizy upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium, lub
- 9) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 10) przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa, lub
- 11) został skazany prawomocnym wyrokiem w Rzeczypospolitej Polskiej na karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu i istnieją podstawy do przeprowadzenia postępowania w sprawie przekazania go za granicę w celu wykonania orzeczonej wobec niego kary, lub
- 12) przebywa poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego może przebywać, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- 13) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu, do którego był uprawniony na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- 14) dalszy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie stanowił zagrożenie dla zdrowia publicznego, co zostało potwierdzone badaniem lekarskim, lub dla stosunków międzynarodowych innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub
- 15) cel i warunki pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są niezgodne z deklarowanymi, chyba że przepisy prawa dopuszczają ich zmianę, lub
- 16) została wydana decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej, o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny, o umorzeniu postępowania w sprawie

udzielenia ochrony międzynarodowej lub decyzja o pozbawieniu go statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej i cudzoziemiec:

- a) nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie i przypadku, o którym mowa w art. 299 ust. 6 pkt 1 lit. b, albo
 - b) przebywa w strzeżonym ośrodku albo w areszcie dla cudzoziemców.
2. Przepisów ust. 1 pkt 1-3 nie stosuje się w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6.
3. Przepisów ust. 1 pkt 2 i 3 nie stosuje się, jeżeli cudzoziemiec posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub z niniejszej ustawy wynika, że jego pobyt na tym terytorium uważa się za legalny.
4. Przepisu ust. 1 pkt 4 nie stosuje się, jeżeli zostało wydane orzeczenie o ukaraniu sprawcy za wykroczenie, o którym mowa w art. 120 ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
- 4a. Przepisów ust. 1 pkt 4 lub 5 nie stosuje się, jeżeli przemawia za tym szczególnie ważny interes cudzoziemca.
5. [...]
6. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się w przypadku cudzoziemca, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1030/2002, z adnotacją „ICT”, wydanego przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, i celem jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy w charakterze pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż, w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa, przez okres nieprzekraczający 90 dni w okresie 180 dni.

komentarz

- Nowelizacja wyłączyła – w ust. 4 – konieczność wydania cudzoziemcowi decyzji o zobowiązaniu do powrotu w przypadku ukarania karą grzywny za nielegalne wykonywanie pracy. Dotyczy to sytuacji popełnienia przez pracodawcę wykroczenia z art. 120 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a polegającego na wprowadzeniu cudzoziemca w błąd, wyzyskaniu błędu, wykorzystaniu zależności służbowej lub niezdolności do należytego pojmowania przedsięwziętego działania doprowadzającego cudzoziemca do nielegalnego wykonywania pracy. Przepis ma zastosowanie dopiero w sytuacji ukarania pracodawcy za wykroczenie z art. 120 ust. 3 ww. ustawy.
- W ustępie 4a wprowadzono ogólną klauzulę „szczególnie ważnego” interesu cudzoziemca, który wykonuje lub w dniu wszczęcia kontroli legalności wykonywania pracy prowadzonej przez uprawniony do tego organ wykonywał pracę bez odpowiedniego zezwolenia na pracę lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanego do ewidencji oświadczeń, ewentualnie podjął działalność gospodarczą niezgodnie z obowiązującymi przepisami. W takich przypadkach organ będzie mógł zrezygnować z wydawania decyzji o zobowiązaniu do powrotu. W praktyce bowiem w pewnych sytuacjach takie zobowiązanie stanowiło zbyt dotkliwą konsekwencję dla cudzoziemca, zwłaszcza gdy nielegalna praca nie nastąpiła z jego winy.
- Ustawodawca wyłączył również zastosowanie przepisu art. 302 ust. 1 pkt 2, w myśl którego wobec cudzoziemca wydawana jest decyzja o zobowiązaniu do powrotu w związku z nieopuszczeniem przez niego Polski po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu na terytorium wszystkich lub niektórych państw obszaru Schengen. Nowelizacja ma związek z wprowadzeniem do polskiego systemu prawnego zezwoleń ICT – dotyczy przypadków pozostania obcokrajowca na terytorium Polski na podstawie zezwolenia ICT wydanego przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, gdy celem jego pobytu na tym terytorium jest wykonywanie pracy jako pracownik kadry kierowniczej, specjalista lub pracownik odbywający staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa przez okres nieprzekraczający 90 dni w okresie 180 dni.

Art. 303. [Przypadki niewydawania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu]

1. W przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1, nie wszczyna się postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu, a wszczęte postępowanie w tej sprawie umarza się, jeżeli cudzoziemiec:
 - 1) posiada status uchodźcy, korzysta z ochrony uzupełniającej lub
 - 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany, lub
 - 3) uzyskał zezwolenie, o którym mowa w art. 187 pkt 6 lub 7, lub
 - 4) jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie sprzeciwiają się temu względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, lub
 - 5) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wiza Schengen wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23, upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium, zezwolenia, o którym mowa w art. 181 ust. 1, albo zezwolenia, o którym mowa w art. 176, lub
 - 6) uzyskał zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - 7) posiada zezwolenie pobytowe lub inne zezwolenie uprawniające do pobytu, udzielone przez inne państwo stosujące dyrektywę 2008/115/WE, i nie sprzeciwiają się temu względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że cudzoziemiec nie udał się niezwłocznie na terytorium tego państwa po pouczeniu go o obowiązku wyjazdu na terytorium tego państwa, o którym mowa w art. 314, lub
 - 8) jest czasowo oddelegowany w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz jest uprawniony do przebywania i zatrudnienia na terytorium tego państwa, jeżeli decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu miałyby zostać wydana z uwagi na przebywanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wiza lub innego ważnego dokumentu uprawniającego do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim lub ze względu na przekroczenie lub usiłowanie przekroczenia granicy wbrew przepisom prawa, lub
 - 9) może zostać niezwłocznie przekazany do państwa trzeciego na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób po uprzednim zatrzymaniu go w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom prawa, lub
 - 10) może być niezwłocznie doprowadzony do granicy, jeżeli został zatrzymany w strefie nadgranicznej bezpośrednio po nieumyślnym przekroczeniu granicy wbrew przepisom prawa, lub
 - 11) może zostać przekazany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej na podstawie obowiązującej w dniu 13 stycznia 2009 r. umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, lub
 - 12) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170, lub
 - 13) może zostać przekazany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej na podstawie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady

- (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona) (Dz.Urz. UE L 180 z 29.06.2013), zwanego dalej „rozporządzeniem 604/2013”, lub
 - 14) jest przekazywany do państwa trzeciego na wniosek organów tego państwa o wydanie osoby ściganej, w celu przeprowadzenia przeciw niemu na terytorium tego państwa postępowania karnego lub wykonania orzeczonej kary albo środka zabezpieczającego, lub
 - 15) jest przekazywany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej jako osoba ścigana europejskim nakazem aresztowania w celu przeprowadzenia przeciw niemu na terytorium tego państwa postępowania karnego lub wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności albo innego środka polegającego na pozbawieniu wolności.
- 2-6. [...]
7. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 9 i 11, z wyjątkiem przypadku, gdy cudzoziemcowi została wydana decyzja, o której mowa w art. 303a ust. 1, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca:
 - 1) informuje cudzoziemca, do jakiego państwa zostanie przekazany;
 - 2) doprowadza cudzoziemca do granicy państwa, do którego zostaje przekazany.

komentarz

- Celem nowelizacji ust. 1 było usunięcie wątpliwości, czy dostrzeżenie przez organ jednej z okoliczności określonych w art. 303 ust. 1 stanowić powinno przesłankę do nie wszczęcia postępowania. Ustawodawca zrezygnował przy tym z określania, że nie wszczyna się postępowania w sprawie zobowiązania do powrotu, a wszczęte postępowanie umarza, jeżeli zachodzą przesłanki do udzielenia cudzoziemcowi zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany, gdyż o tym orzeka organ w postępowaniu w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu, gdy okoliczność, o której mowa w art. 348 lub art. 351, wyjdzie na jaw.
- Znowelizowany ust. 1 pkt 11 stanowi implementację art. 6 ust. 3 dyrektywy 2008/115/WE. Zgodnie z wprowadzoną regulacją nie wszczyna się postępowania o zobowiązanie cudzoziemca do powrotu, a wszczęte umarza się, jeżeli ma on zostać przekazany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej na podstawie obowiązującej w dniu 13 stycznia 2009 r. umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, niezależnie od trybu readmisji. W pkt 14 i 15 określono kwestię niewydawania decyzji o zobowiązaniu do powrotu cudzoziemca ekstradowanego do innego kraju.
- Ustawodawca zdecydował też, że na organach ciążyć będzie obowiązek informowania cudzoziemca, do jakiego państwa zostaje on przekazany i do doprowadzenia cudzoziemca do granicy tego państwa.
- Pozostałe zmiany w art. 303 mają charakter legistyczny.

Art. 303a. [Decyzja o przekazaniu]

1. Cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 303 ust. 1 pkt 11, z wyjątkiem przypadku, w którym zostaje on niezwłocznie przekazany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej na podstawie obowiązującej w dniu 13 stycznia 2009 r. umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, wydaje się decyzję o przekazaniu do tego państwa.
2. Do decyzji, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca

do powrotu, z tym że nie określa się w niej terminu dobrowolnego powrotu i nie orzeka o zakazie ponownego wjazdu, o którym mowa w art. 318 ust. 1 lub 3.

3. Koszty związane z wydaniem i wykonaniem decyzji, o której mowa w ust. 1, ustala się, w przypadku gdy decyzja ta podlega przymusowemu wykonaniu. Przepisy art. 336-338 i art. 340-347 stosuje się odpowiednio.

komentarz

- Wprowadzony art. 303a ma zwiększyć efektywność w wydalaniu cudzoziemców. W przypadku, o którym mowa w art. 303 ust. 1 pkt 11, organ zobowiązany jest wydać decyzję o przekazaniu cudzoziemca do innego kraju członkowskiego, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej. Decyzja taka zapada na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób z 13 stycznia 2009 r.

Art. 306. [Wygaśnięcie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu]

Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wygasa z mocy prawa, jeżeli cudzoziemiec:

- 1) posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej;
- 1a) posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 lub art. 187 pkt 6 lub 7;
- 2a) otrzymał decyzję, o której mowa w art. 393b ust. 1;
- 3) otrzymał decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej i o przekazaniu do odpowiedzialnego państwa członkowskiego – w przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

komentarz

- Ustęp 1a przewiduje wygaśnięcie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu z mocy prawa. Nowelizacja przewiduje, że taki skutek nastąpi w przypadku udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE po tym, jak została wobec niego wydana decyzja ostateczna o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Brak takiego uregulowania powodował, że w praktyce mogły istnieć dwie sprzeczne ze sobą decyzje: zezwalające cudzoziemcowi na pobyt i nakazujące mu opuszczenie Polski.
- Z kolei pkt 2a dotyczy przekazania na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013. W takim przypadku nie ma możliwości wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu (art. 303 ust. 1 pkt 13).

Art. 310. [Organ wydający decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu]

1. Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje:
 - 1) z urzędu – komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który stwierdził istnienie przesłanki uzasadniającej wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
 - 2) na wniosek wojewody, Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, organu Krajowej Administracji Skarbowej, komendanta wojewódzkiego lub komendanta powiatowego (miejskiego) Policji – komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, właściwy ze względu na siedzibę organu występującego z wnioskiem albo miejsce pobytu cudzoziemca.
2. Komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który stwierdził istnienie przesłanki uzasadniającej wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, może przekazać dalsze prowadzenie postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu, z urzędu lub na wniosek

cudzoziemca, w drodze postanowienia, komendantowi oddziału Straży Granicznej lub komendantowi placówki Straży Granicznej właściwemu ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

■ komentarz

■ Ustęp 2 przewiduje obecnie możliwość przekazania postępowania o wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu komendantowi oddziału Straży Granicznej lub komendantowi placówki Straży Granicznej właściwemu z uwagi na miejsce pobytu cudzoziemca przez komendanta, który stwierdził istnienie przesłanek uzasadniających wszczęcie takiego postępowania. Przekazanie takie następuje w drodze postanowienia.

■ Art. 311 i art. 313. (uchylone)

■ komentarz

■ Uchylone przepisy dotyczyły wydawania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca na formularzu. Ustawodawca uzasadnił uchylene ich brakiem zastosowania w praktyce.

■ Art. 314. [Pouczenie]

1. Organ właściwy do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 1-8 i 10-16, poucza cudzoziemca posiadającego zezwolenie pobytowe lub inne zezwolenie uprawniające go do pobytu, udzielone przez państwo stosujące dyrektywę 2008/115/WE, o obowiązku niezwłocznego wyjazdu na terytorium tego państwa.

2. Organ właściwy do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu odnotowuje dokonanie pouczenia, o którym mowa w ust. 1, w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 6.

3. Pouczenie, o którym mowa w ust. 1, następuje w formie pisemnej w języku zrozumiałym dla cudzoziemca.

■ komentarz

■ Nowelizacja ust. 1 implementuje art. 6 ust. 2 dyrektywy 2008/115/WE, nakazującą pouczenia cudzoziemca o obowiązku powrotu do kraju, który udzielił mu zezwolenia na pobyt. W myśl znowelizowanego przepisu pouczenie będzie stosowane wobec cudzoziemców posiadających zezwolenie na pobyt lub inne zezwolenie upoważniające do pobytu udzielone przez państwo stosujące dyrektywę 2008/115/WE. W poprzednim stanie prawnym było one udzielane jedynie w odniesieniu do zezwoleń wydanych przez inne państwa strefy Schengen.

■ Art. 315. [Termin dobrowolnego powrotu cudzoziemca]

1. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu określa się termin dobrowolnego powrotu, który wynosi od 15 do 30 dni, liczony od dnia doręczenia decyzji.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, nie określa się terminu dobrowolnego powrotu cudzoziemca, gdy:

1) istnieje prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca lub

2) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

3. Oceniając prawdopodobieństwo ucieczki, bierze się pod uwagę, w szczególności, czy cudzoziemiec:

1) zadeklarował niepodporządkowanie się obowiązkowi wynikającym z otrzymania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub

2) nie dysponuje dokumentami poświadczającymi jego tożsamość, lub

3) przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa, lub

4) wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest

niepożądanym, lub do Systemu Informatycznego Schengen do celu odmowy wjazdu.

4. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, wydanej bez określenia terminu dobrowolnego powrotu, wskazuje się państwo, do którego cudzoziemiec powraca.

4a. W przypadku gdy cudzoziemcowi została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w której określono termin dobrowolnego powrotu, przed wydaniem mu decyzji o:

1) odmowie:

a) przedłużenia wیزی Schengen lub wیزی krajowej,

b) udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy,

c) udzielenia zezwolenia na pobyt stały,

d) udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,

2) umorzeniu postępowania w sprawach, o których mowa w pkt 1,

3) odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej,

4) umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej – termin dobrowolnego powrotu jest

liczony od dnia, w którym decyzja, o której mowa w pkt 1-4, stała się ostateczna, a w przypadku decyzji

wydanej przez organ wyższego stopnia – od dnia, w którym decyzja ostateczna została cudzoziemcowi

doręczona.

5-9. [...]

■ komentarz

■ Nowelizacja ust. 3 w art. 315 służy dostosowaniu przepisu do treści art. 3 pkt 7 dyrektywy 2008/115/WE, w myśl którego ryzyko ucieczki oznacza istnienie w indywidualnych przypadkach powodów – opartych na obiektywnych kryteriach określonych przez prawo – pozwalających sądzić, że obywatel państwa trzeciego, który jest objęty procedurami dotyczącymi powrotu, może uciec.

■ Ustawodawca dodał również ustęp 4a, co stanowi konsekwencję nowelizacji art. 299. W przepisie tym uregulowano sytuację cudzoziemców, którym przed wydaniem decyzji o zobowiązaniu do powrotu, wydano decyzje o zobowiązaniu do powrotu z określonym terminem dobrowolnego powrotu i którym nie przysługuje ustawy termin 30 dni do opuszczenia terytorium Polski.

■ Pozostałe zmiany mają charakter porządkujący.

■ Art. 317. [Zabezpieczenie pieniężne i inne środki]

1. W decyzji, o której mowa w art. 316 ust. 1 i 2, można do czasu dobrowolnego powrotu zobowiązać cudzoziemca do:

1) zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji – do dnia, w którym nastąpi dobrowolny powrót;

2) wpłaty zabezpieczenia pieniężnego w wysokości określonej w decyzji, nie niższej niż dwukrotność minimalnego wynagrodzenia przewidzianego w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę;

3) przekazania do depozytu organowi wskazanemu w decyzji dokumentu tożsamości;

4) zamieszkiwania w wyznaczonym w decyzji miejscu – do dnia, w którym nastąpi dobrowolny powrót.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, można orzec o zastosowaniu jednego lub więcej niż jednego spośród środków, o których mowa w ust. 1.

2a. Do zabezpieczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przepisy art. 398 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

3. Zabezpieczenie pieniężne, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, i dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 3, przechowuje się do czasu okazania przez cudzoziemca biletu na podróż powrotną lub innego dowodu, z którego wynika zaplanowana podróż powrotna.

4. Cudzoziemcowi nie wolno zmieniać miejsca zamieszkania wyznaczonego w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu bez zmiany tej decyzji.

■ komentarz

■ Ustawodawca przyznał organom dodatkowe narzędzie mające dyscyplinować cudzoziemców, wobec których wydano decyzję o zobowiązaniu do powrotu poprzez możliwość nakazania złożenia przez nich do depozytu innego dokumentu tożsamości niż dokument podróży. W praktyce może to być np. wydany przez kraj cudzoziemca dowód osobisty.

■ Nowelizacja ust. 3 dotyczy zwrotu zabezpieczenia pieniężnego w sytuacji zorganizowania powrotu przez cudzoziemca na własną rękę. Celem otrzymania zwrotu powinien on wykazać, kiedy dokładnie planowana jest przez niego podróż powrotna. Dowodem takim może być bilet kolejowy lub lotniczy. Sytuacja może się komplikować w przypadku wyjazdu prywatnym samochodem. Wówczas jedynym dowodem wydaje się być przesłuchanie osoby, z którą cudzoziemiec będzie podróżował, ewentualnie dokumenty uzasadniające podróż do miejsca docelowego akurat w określonym przez cudzoziemca terminie.

■ Art. 318. [Zakaz ponownego wjazdu na terytorium RP i innych państw obszaru Schengen]

1. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu orzeka się o zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen oraz określa się okres tego zakazu.

2. (uchylony)

3. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu orzeka się o zakazie ponownego wjazdu tylko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku, gdy jest ona wydawana cudzoziemcowi:

1) posiadającemu ochronę międzynarodową w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, któremu cofnięto zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub

2) o którym mowa w art. 315 ust. 8 lub 9.

■ komentarz

■ Nowelizacja usunęła wątpliwości co do zgodności przepisów prawa krajowego z art. 3 pkt 6 dyrektywy 2008/115/WE w zakresie zasięgu terytorialnego orzekanego w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu zakazu ponownego wjazdu. Obecnie zakaz wjazdu obligatoryjnie obejmuje terytorium wszystkich państw Schengen. Wcześniej mógł dotyczyć on wyłącznie terytorium Polski – zakres zależny był od uznania organu wydającego decyzję.

■ Art. 319. [Okresy trwania zakazu]

Zakazy, o których mowa w art. 318, określa się na następujące okresy:

1) od 6 miesięcy do 3 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 1-3, 6, 10, 12, 13, 15 lub 16;

2) od 1 roku do 3 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 4 lub 5;

3) od 3 lat do 5 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 7, 8, 11 lub 14;

4) 5 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 9.

■ komentarz

■ Zmiana ma charakter redakcyjny i dostosowuje przepis do zmian w art. 118.

■ Art. 320. [Cofnięcie zakazu]

1. Organ, który w pierwszej instancji wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, może cofnąć zakaz, o którym mowa w art. 318, na wniosek cudzoziemca, w drodze decyzji, jeżeli cudzoziemiec wykaze, że:

1) wykonał obowiązki wynikające z decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub

2) jego ponowny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen ma nastąpić ze względu na uzasadnione okoliczności, zwłaszcza ze względów humanitarnych, lub

3) została mu przyznana pomoc w dobrowolnym powrocie, o której mowa w:

a) art. 334, lub

b) art. 75 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

1a. Organ, rozpatrując wniosek o cofnięcie zakazu, o którym mowa w art. 318, uwzględni, w szczególności:

1) okoliczności, w jakich cudzoziemcowi została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;

2) okoliczności, ze względu na które ma nastąpić ponowny wjazd cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen.

2. Zakazu, o którym mowa w art. 318, nie cofa się, gdy:

1) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub narużyć interes Rzeczypospolitej Polskiej lub

2) cudzoziemiec nie uścił należności z tytułu kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, lub

3) został on orzeczony po wydaniu cudzoziemcowi decyzji o cofnięciu zakazu, o którym mowa w art. 318, i od wydania tej decyzji nie upłynęły

2 lata, lub

4) nie upłynęła jeszcze połowa okresu, na jaki został orzeczony.

3. Przepisów ust. 2 pkt 3 i 4 nie stosuje się, jeżeli wjazd cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ma nastąpić ze względów humanitarnych.

■ komentarz

■ Nowe brzmienie art. 320 jednoznacznie określiło właściwość organu do rozpoznania wniosku o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu, tj. obecnie jest to zawsze organ, który wydał taką decyzję w pierwszej instancji. W poprzednim stanie prawnym organem tym był organ wydający decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. W praktyce, kiedy sprawa toczyła się w obu instancjach (a więc również przed szefem Urzędu do Spraw Cudzoziemców), istniały wątpliwości, który organ ma rozpoznawać wniosek – szczególnie w sytuacji, gdy to szef urzędu wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

■ Nowy ust. 1a ustanawia wytyczne dla organu co do aspektów sprawy, które należy uwzględnić przy rozpatrywaniu wniosku w sprawie cofnięcia zakazu ponownego wjazdu.

■ Obecnie trudniej będzie także uzyskać cofnięcie zakazu wjazdu, w tym nie będzie można ubiegać się o nie, jeżeli zakaz wjazdu został orzeczony w okresie dwóch lat od uzyskania decyzji o cofnięciu wjazdu oraz jeżeli nie upłynęła jeszcze połowa okresu zakazu.

■ komentarz

■ Nowe brzmienie art. 320 jednoznacznie określiło właściwość organu do rozpoznania wniosku o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu, tj. obecnie jest to zawsze organ, który wydał taką decyzję w pierwszej instancji. W poprzednim stanie prawnym organem tym był organ wydający decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. W praktyce, kiedy sprawa toczyła się w obu instancjach (a więc również przed szefem Urzędu do Spraw Cudzoziemców), istniały wątpliwości, który organ ma rozpoznawać wniosek – szczególnie w sytuacji, gdy to szef urzędu wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

■ Nowy ust. 1a ustanawia wytyczne dla organu co do aspektów sprawy, które należy uwzględnić przy rozpatrywaniu wniosku w sprawie cofnięcia zakazu ponownego wjazdu.

■ Obecnie trudniej będzie także uzyskać cofnięcie zakazu wjazdu, w tym nie będzie można ubiegać się o nie, jeżeli zakaz wjazdu został orzeczony w okresie dwóch lat od uzyskania decyzji o cofnięciu wjazdu oraz jeżeli nie upłynęła jeszcze połowa okresu zakazu.

■ komentarz

■ Nowe brzmienie art. 320 jednoznacznie określiło właściwość organu do rozpoznania wniosku o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu, tj. obecnie jest to zawsze organ, który wydał taką decyzję w pierwszej instancji. W poprzednim stanie prawnym organem tym był organ wydający decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. W praktyce, kiedy sprawa toczyła się w obu instancjach (a więc również przed szefem Urzędu do Spraw Cudzoziemców), istniały wątpliwości, który organ ma rozpoznawać wniosek – szczególnie w sytuacji, gdy to szef urzędu wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

■ Nowy ust. 1a ustanawia wytyczne dla organu co do aspektów sprawy, które należy uwzględnić przy rozpatrywaniu wniosku w sprawie cofnięcia zakazu ponownego wjazdu.

■ Obecnie trudniej będzie także uzyskać cofnięcie zakazu wjazdu, w tym nie będzie można ubiegać się o nie, jeżeli zakaz wjazdu został orzeczony w okresie dwóch lat od uzyskania decyzji o cofnięciu wjazdu oraz jeżeli nie upłynęła jeszcze połowa okresu zakazu.

■ komentarz

■ Nowe brzmienie art. 320 jednoznacznie określiło właściwość organu do rozpoznania wniosku o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu, tj. obecnie jest to zawsze organ, który wydał taką decyzję w pierwszej instancji. W poprzednim stanie prawnym organem tym był organ wydający decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. W praktyce, kiedy sprawa toczyła się w obu instancjach (a więc również przed szefem Urzędu do Spraw Cudzoziemców), istniały wątpliwości, który organ ma rozpoznawać wniosek – szczególnie w sytuacji, gdy to szef urzędu wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

■ Nowy ust. 1a ustanawia wytyczne dla organu co do aspektów sprawy, które należy uwzględnić przy rozpatrywaniu wniosku w sprawie cofnięcia zakazu ponownego wjazdu.

■ Obecnie trudniej będzie także uzyskać cofnięcie zakazu wjazdu, w tym nie będzie można ubiegać się o nie, jeżeli zakaz wjazdu został orzeczony w okresie dwóch lat od uzyskania decyzji o cofnięciu wjazdu oraz jeżeli nie upłynęła jeszcze połowa okresu zakazu.

■ Nowy ust. 1a ustanawia wytyczne dla organu co do aspektów sprawy, które należy uwzględnić przy rozpatrywaniu wniosku w sprawie cofnięcia zakazu ponownego wjazdu.

■ Obecnie trudniej będzie także uzyskać cofnięcie zakazu wjazdu, w tym nie będzie można ubiegać się o nie, jeżeli zakaz wjazdu został orzeczony w okresie dwóch lat od uzyskania decyzji o cofnięciu wjazdu oraz jeżeli nie upłynęła jeszcze połowa okresu zakazu.

■ Nowy ust. 1a ustanawia wytyczne dla organu co do aspektów sprawy, które należy uwzględnić przy rozpatrywaniu wniosku w sprawie cofnięcia zakazu ponownego wjazdu.

■ Obecnie trudniej będzie także uzyskać cofnięcie zakazu wjazdu, w tym nie będzie można ubiegać się o nie, jeżeli zakaz wjazdu został orzeczony w okresie dwóch lat od uzyskania decyzji o cofnięciu wjazdu oraz jeżeli nie upłynęła jeszcze połowa okresu zakazu.

■ Nowy ust. 1a ustanawia wytyczne dla organu co do aspektów sprawy, które należy uwzględnić przy rozpatrywaniu wniosku w sprawie cofnięcia zakazu ponownego wjazdu.

bowiązanie cudzoziemca do powrotu z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną lub faksu i doręczania ich cudzoziemcowi w formie uzyskanej w wyniku takiego przekazu.

Art. 324. [Działania organu]

Organ, który wydaje decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu:

- 1) pobiera od cudzoziemca odciski linii papilarnych, jeżeli nie zostały pobrane po jego zatrzymaniu;
- 2) przekazuje Komendantowi Głównemu Policji obraz linii papilarnych, dane osobowe cudzoziemca oraz informacje, które umieszcza się w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4;
- 3) sporządza fotografię cudzoziemca.

komentarz

Zmiana pozwala na odstąpienie przez urząd od konieczności dwukrotnego pobierania odcisków linii papilarnych od cudzoziemca w sytuacji jego zatrzymania.

Art. 325. [Wniosek o wydanie dokumentu podróży]

- 1-5. [...]
6. (uchylony)
7. (uchylony)

komentarz

Uchylenie ust. 6 i 7 to konsekwencja braku możliwości zastosowania tych regulacji w praktyce. Dotyczyły one rejestrowania rozmów cudzoziemców z przedstawicielstwami dyplomatycznymi lub organami kraju jego pochodzenia oraz przechowywania tych nagrań przez Straż Graniczną. Odmowy nagrania takich rozmów odmawiały same przedstawicielstwa dyplomatyczne i organy, m.in. z uwagi na ich procedury wewnętrzne. Było to również często podstawą sporu i utrudniało współpracę między państwami.

Art. 326. [Związek małżeński w celu obejścia ustawy]

1. W postępowaniu w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu dotyczącym cudzoziemca będącego małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej organ, który prowadzi to postępowanie, ustala, czy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego.

2. Do ustalenia, czy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, stosuje się przepisy art. 169 ust. 2, 4 i 5.

komentarz

Zmiana w art. 326 ma charakter redakcyjny i doprecyzowuje sformułowanie dotyczące związku małżeńskiego, który został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów. Porównaj komentarze do poprzednich przepisów.

Art. 330. [Przypadki odstąpienia od wykonania decyzji]

1. Decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie wykonuje się, gdy:
 - 1) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej lub
 - 2) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu zgody na pobyt ze względów humanitarnych, zgody na pobyt tolerowany lub zezwolenia, o którym mowa w art. 176, lub
 - 3) cudzoziemcowi udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany lub zachodzą przesłanki do jej udzielenia, lub

4) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:

a) wiza Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23, lub

b) zezwolenia, o którym mowa w art. 181 ust. 1, lub

5) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170, lub

6) cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie sprzeciwia się temu względem obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, lub

7) wobec cudzoziemca orzeczono w Rzeczypospolitej Polskiej środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczenia kraju, lub

8) cudzoziemiec zadeklarował zamiar złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w przypadku, o którym mowa w art. 28 ust. 1 lub 2 lub art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

1a-3. [...]

komentarz

Po nowelizacji nie ma już możliwości niewykonania decyzji o zobowiązaniu do powrotu, gdy wobec cudzoziemca na jego wniosek toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy, udzielany ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu. W praktyce przepis ten mógł służyć uniemożliwieniu wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

Pozostałe zmiany mają charakter redakcyjny.

Art. 336. [Koszty]

1. Koszty związane z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu ustala się w przypadku, gdy decyzja ta podlega przymusowemu wykonaniu.

2. Komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy w sprawie przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, a w przypadku gdy cudzoziemiec przebywa w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców – organ Straży Granicznej, któremu podlega ten ośrodek lub areszt, ustala, w drodze decyzji, wysokość kosztów, o których mowa w ust. 1, oraz podmioty obowiązane do pokrycia tych kosztów. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

2a. Koszty, o których mowa w ust. 1, ustala się, gdy decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu stała się ostateczna, a w przypadku wydania takiej decyzji przez organ wyższego stopnia – gdy decyzja ostateczna została doręczona, chyba że podlega ona natychmiastowemu wykonaniu.

3. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w ust. 1, przedawniają się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja o ustaleniu wysokości kosztów stała się ostateczna.

komentarz

Zmiana w ust. 1 ma jedynie charakter porządkujący.

Dalej nowelizacja wskazuje organy właściwe do wydania decyzji o ustaleniu kosztów – komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwych w sprawie przymusowego wykonania decyzji. Natomiast ust. 2a ustala właściwy moment wydania decyzji o ustaleniu kosztów.

Art. 337. [Koszty]

1. Koszty, o których mowa w art. 336 ust. 1, ponosi cudzoziemiec.

2. Zapraszający ponosi koszty, o których mowa w art. 336 ust. 1, w przypadku gdy cudzoziemiec, którego zaprosił, wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie, na który został zaproszony, i okoliczności uzasadniające zobowiązanie go do powrotu wystąpiły:

1) podczas pobytu cudzoziemca na tym terytorium w okresie objętym zaproszeniem albo

2) po upływie okresu objętego zaproszeniem, gdy cudzoziemcowi nie przedłożono wizy, nie uzyskał on zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub nie korzysta z ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i pozostał na tym terytorium.

3. Podmiot powierzający wykonywanie pracy lub pełnienie określonej funkcji ponosi koszty, o których mowa w art. 336 ust. 1, w przypadku gdy cudzoziemcowi została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w związku z okolicznością, o której mowa w art. 302 ust. 1 pkt 4.

3a. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, jeżeli wykonywanie pracy lub pełnienie funkcji zostało cudzoziemcowi powierzone przez kilka podmiotów, ponoszą one solidarnie koszty, o których mowa w art. 336 ust. 1.

4-5. [...]

komentarz

Nowy ust. 3a reguluje sytuację ponoszenia kosztów w sytuacji nielegalnego powierzenia pracy jednemu cudzoziemcowi przez kilka podmiotów. Dotychczasowy brak regulacji w tym zakresie powodował różnice odpowiedzialności i organy w praktyce miały problem z ustaleniem podmiotu, który powinien zostać obciążony kosztami. Nowelizacja pozwala na obciążenie kosztami wszystkich podmiotów solidarnie, niezależnie od ich stopnia winy oraz zakresu, w jakim korzystały one z nielegalnej pracy cudzoziemca.

Art. 338. [Koszty]

1. Do kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, zalicza się w szczególności koszty:

1) postępowania w sprawie wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;

2) pobytu cudzoziemca w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych;

3) pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców;

4) badania lekarskiego cudzoziemca;

4a) zapewnienia cudzoziemcowi opieki medycznej i psychologicznej podczas pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców;

5) pomocy udzielonej cudzoziemcowi przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej w związku z przeprowadzeniem tranzytu drogą powietrzną przez jego terytorium;

5a) doprowadzenia cudzoziemca do pomieszczenia przeznaczonego dla osób zatrzymanych, strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców lub do organu Straży Granicznej, sądu, prokuratury, jednostki Policji, Szefa Urzędu, placówek opiekuńczo-wychowawczych lub podmiotów leczniczych;

5b) czynności, o których mowa w art. 325;

6) doprowadzenia cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony.

2. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, określa się w formie ryczałtu, a minimalna stawka za jeden dzień pobytu cudzoziemca w:

1) pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych nie może być niższa niż 30 zł;

2) strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców nie może być niższa niż 20 zł.

komentarz

Nowelizacja precyzuje, jakie koszty są uwzględniane w decyzji o ich ustaleniu, oraz określa, że naliczane są one od momentu zatrzymania cudzoziemca. Co istotne, katalog ten jest katalogiem otwartym i w praktyce z pewnością wystąpią sytuacje, kiedy decyzja określać

będzie kwoty pieniężne za inne wydatki niż te określone w komentowanym przepisie.

Nowelizacja określiła też minimalną stawkę za jeden dzień pobytu cudzoziemca w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych, która nie może być niższa niż 30 zł, oraz minimalną stawkę za jeden dzień pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku, która nie może być niższa niż 20 zł.

Art. 339. [Delegacja ustawowa]

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy sposób obliczania kosztów związanych z doprowadzeniem cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony;

2) wysokość zryczałtowanych dziennych kosztów pobytu cudzoziemca w:

a) pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych,

b) strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni rodzaj środka transportu użytego do przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub decyzji, o której mowa w art. 303a ust. 1, liczbę osób doprowadzających cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, długość trasy przejazdu, a także koszty wyżywienia i zakwaterowania cudzoziemca w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych oraz strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców.

komentarz

Artykuł 339 nakazuje ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych wydanie rozporządzenia określającego szczegółowy sposób obliczania kosztów związanych z doprowadzeniem cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, oraz wysokość zryczałtowanych dziennych kosztów pobytu cudzoziemca w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych oraz strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców.

Rozporządzenie będzie stanowić istotną pomoc dla organów ustalających koszty, bo w praktyce składało się na nie wiele czynników i elementów związanych z pobytem cudzoziemca w określonych miejscach (placówkach). Ryczałtowe ustalenie kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zdecydowanie uprości sposób obliczeń oraz zwiększy efektywność organów.

Art. 341. [Odwołanie]

Organem wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach o ustalenie wysokości kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, lub w sprawach zmiany decyzji o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, jest Komendant Główny Straży Granicznej.

komentarz

Zmiana w art. 341 ma na celu określenie organu wyższego stopnia w sprawach o ustalenie kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu oraz zmiany decyzji ustalającej te koszty. Poprzednio przepis wskazywał wyłącznie komendanta głównego Straży Granicznej.

Art. 342. [Postępowanie egzekucyjne]

1. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, podlegają, z zastrzeżeniem art. 343-345, egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1201, 1475 i 1954).

2. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte bez uprzedniego doręczenia upomnienia.

3. Organ Straży Granicznej, który wydał decyzję o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, nie wystawia tytułu wykonawczego, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że:

- 1) egzekucja byłaby bezskuteczna;
- 2) w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tych kosztów, w szczególności gdy cudzoziemiec nie posiada majątku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Organ Straży Granicznej, który wydał decyzję o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, niezwłocznie wystawia tytuł wykonawczy, jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 3, uległy zmianie.

■ komentarz

- Nowelizacja daje organom ustalającym koszty postępowania egzekucyjnego prawo do niewystawiania tytułu wykonawczego w określonych sytuacjach, tj. w przypadku okoliczności, z których wynika, że egzekucja będzie bezskuteczna lub nie uzyska się w jej wyniku kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tych kosztów, w szczególności gdy cudzoziemiec nie posiada majątku w Polsce. W praktyce ściąganie należności z obcokrajowców nieposiadających majątku w Polsce okazywało się niezwykle trudne, często wręcz niemożliwe. Przepis ten daje możliwość organowi niewszczynania postępowania egzekucyjnego, które może generować wyłącznie niepotrzebne koszty, a i tak jest skazane na porażkę.
- Jednocześnie w takim przypadku organ nie utraci prawa do wystawiania tytułu wykonawczego w przyszłości, jeżeli nastąpi zmiana okoliczności.

■ Art. 343. [Depozyt]

1. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, mogą być potrącone ze środków pieniężnych cudzoziemca znajdujących się w depozycie strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, chyba że koszty potrącenia przewyższyłyby uzyskaną w ten sposób kwotę.

2. Komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, o którym mowa w ust. 1, ustala, w terminie 14 dni od dnia przyjęcia cudzoziemca do strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, ryczałt na pokrycie należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1.

2a. W przypadku przeniesienia cudzoziemca do innego strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców ryczałt nie ustala się ponownie.

3. Ryczałt stanowi przybliżoną wysokość kosztów ustalanych w drodze decyzji, o której mowa w art. 336 ust. 2. Ryczałt ustala się z uwzględnieniem wysokości zryczałtowanych dziennych kosztów pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 339 ust. 1, oraz okresu pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców wskazanego w postanowieniu o umieszczeniu cudzoziemca w takim ośrodku lub areszcie.

3a. Wysokość ryczałtu może ulec zmianie, w szczególności jeżeli pobyt cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców został przedłużony.

4. Organ Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 2, zawiadamia pisemnie

cudzoziemca o ustaleniu ryczałtu na pokrycie należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1 lub o zmianie wysokości tego ryczałtu.

5. Środki pieniężne, o których mowa w ust. 1, w kwocie do wysokości ustalonego ryczałtu są przechowywane i nie podlegają zwrotowi do czasu wydania decyzji o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, lub dokonania potrącenia, o którym mowa w art. 344 ust. 1.

6. Cudzoziemcowi pozostawia się środki pieniężne, o których mowa w ust. 1, w kwocie nie niższej niż 600 zł dla każdego członka rodziny umieszczonego w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców, na zaspokojenie bieżących potrzeb podczas pobytu w tym ośrodku lub w tym areszcie.

7. W przypadku przedłużenia pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców kwotę, o której mowa w ust. 6, można powiększyć o 100 zł na każdy dodatkowy miesiąc pobytu cudzoziemca i członków jego rodziny w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców, jeżeli jest to uzasadnione ich bieżącymi potrzebami.

■ komentarz

- Przepis ustanawia szczególny środek egzekucyjny, tj. potrącanie ze środków pieniężnych cudzoziemca znajdujących się w depozycie strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców. Nowy ust. 2a ma na celu jednokrotne ustalenie ryczałtu na pokrycie kosztów wskazanych w decyzji o ustaleniu wysokości kosztów wynikających z wydania i wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w przypadku przeniesienia cudzoziemca do innego strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, podlegającego innemu organowi Straży Granicznej. Tym samym decyzja wydana przez „dotychczasowego” komendanta zachowuje moc i jest dla „nowego” organu wiążąca. Niemniej ryczałt może ulec zmianie w sytuacji, gdy pobyt cudzoziemca w danej placówce się przedłuża.

- Ustawodawca zwiększył ponadto do 600 zł minimalną kwotę pozostawianą cudzoziemcowi na pokrycie bieżących wydatków, przy czym kwota ta liczona jest osobno dla każdego członka rodziny. Kwota ta może oczywiście zostać ustalona na wyższym poziomie. Jeżeli przyznana kwota okaże się niewystarczająca, cudzoziemiec może otrzymać jej zwiększenie o 100 zł za każdy miesiąc pobytu.

■ Art. 344. [Potrącenie należności z tytułu kosztów]

1. Potrącenia należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, dokonuje organ Straży Granicznej, który wydał decyzję o ustaleniu wysokości tych kosztów.

2. (uchylony)

3. Potrącenie następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

4. W przypadku zdeponowania środków pieniężnych w walucie obcej potrąceniu podlega kwota należności pieniężnych ustalona według średniego kursu tej waluty ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu poprzedzającym dzień wydania postanowienia, o którym mowa w ust. 3.

■ komentarz

- Nowelizacja pozwala Straży Granicznej na dokonywanie potrąceń należności z tytułu kosztów określonych w decyzji o ustaleniu wysokości kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu ze środków pieniężnych cudzoziemca znajdu-

jących się w depozycie strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców lub z zabezpieczenia pieniężnego z chwilą wydania decyzji. W ocenie ustawodawcy zmiana ta była konieczna z uwagi na to, że decyzja taka podlega natychmiastowemu wykonaniu, tak więc jej ewentualne zaskarżenie nie wpłynie na prawo do dokonywania potrąceń.

- Jako że płatności są często dokonywane przez cudzoziemców w walucie, przepis określił, jak ustalić kurs złożonej do depozytu waluty obcej – w myśl przepisu jest to średni kurs NBP ogłoszony w dniu poprzedzającym dzień wydania postanowienia o dokonaniu potrącenia.

■ Art. 346. (uchylony)

■ komentarz

- Uchylenie art. 346 umożliwia skierowanie egzekucji do rzeczy cudzoziemca przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego.

ROZDZIAŁ 3

Zgoda na pobyt ze względów humanitarnych oraz zgoda na pobyt tolerowany

[...]

■ Art. 356. [Ustalenie okoliczności]

1. W przypadku gdy w postępowaniu w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu wyjdzie na jaw okoliczność, o której mowa w:

- 1) art. 348 – w decyzji odmawiającej zobowiązania do powrotu udziela się zgody na pobyt ze względów humanitarnych, chyba że zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w art. 349;
- 2) art. 351 pkt 1 – w decyzji odmawiającej zobowiązania do powrotu i odmawiającej udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych udziela się zgody na pobyt tolerowany.

2. Jeżeli okoliczność, o której mowa w art. 348 lub art. 351 pkt 1 lub 2, wyszła na jaw:

- 1) po wydaniu ostatecznej decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu albo
 - 2) w związku z koniecznością wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ innego państwa członkowskiego stosującej dyrektywę Rady nr 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich (Dz.Urz. WE L 149 z 02.06.2001, str. 34; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 4, str. 107) – z urzędu wszczyna się odrębne postępowanie.
- 3-5. [...]

■ komentarz

- Nowelizacja precyzuje dotychczasowe brzmienie przepisu, który w praktyce powodował wątpliwości. Obecnie, w myśl ust. 1 pkt 1, w przypadku ujawnienia się okoliczności określających podstawy udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych organ wydaje decyzję o odmowie zobowiązania cudzoziemca do powrotu i udziela zgody na pobyt ze względów humanitarnych. Analogiczna regulacja została zastosowana w odniesieniu do zgody na pobyt tolerowany.

- Jednocześnie organ zobowiązany jest do wszczęcia odrębnego postępowania, jeżeli powziął informację co do istnienia okoliczności określających podstawy udzielenia zgody na pobyt ze względów

humanitarnych, a decyzja dotycząca zobowiązania cudzoziemca do powrotu stała się ostateczna. Wcześniej wszczęcie takiego postępowania następowało nawet wtedy, kiedy decyzja nie była jeszcze ostateczna, co mogło powodować, że toczyły się równoległe dwa postępowania dotyczące tego samego cudzoziemca.

[...]

ROZDZIAŁ 5

Wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

[...]

■ Art. 386 [Przypadki odstąpienia od wykonania decyzji]

Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydana przez organ wydającego państwa członkowskiego nie podlega wykonaniu, gdy:

- 1) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej lub
- 2) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenia zgody na pobyt tolerowany lub zezwolenia, o którym mowa w art. 176, art. 181 ust. 1 lub art. 187 pkt 6 lub 7, lub
- 3) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:

- a) wize Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23, lub
- b) zaświadczenia, o którym mowa w art. 170, lub
- 4) cudzoziemcowi udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, nadano mu status uchodźcy lub udzielono mu ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany, lub
- 5) cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i nie sprzeciwiają się temu względny obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez terytorium, pobytu na nim i wjazdu z niego, lub
- 6) cudzoziemiec jest pozbawiony wolności na skutek wykonania orzeczenia sądu lub zastosowano wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- 7) właściwy organ wydającego państwa członkowskiego:
 - a) nie przekazał dokumentów niezbędnych do potwierdzenia, że decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jest w dalszym ciągu wykonalna, lub
 - b) nie potwierdził gotowości zwrotu kosztów wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

■ komentarz

- Zmiana powyższego przepisu ma charakter doprecyzowujący. Poprzednie jego brzmienie mogło budzić wątpliwości co do tego, jakich przepisów obejście musi nastąpić, aby organ mógł wydać decyzję zobowiązującą cudzoziemca do powrotu.